

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Освітня програма	2509 Географія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	2509
Назва ОП	Географія
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.07 Географія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Прасул Юлія Іванівна, Захаров Олексій Олексійович, Заставецька Леся Богданівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	19.01.2022 р. – 21.01.2022 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП https://drive.google.com/file/d/1EBc_agPzPKA7ASta-0MP9xn0NpmnizQm/view

Програма візиту експертної групи https://drive.google.com/file/d/1LI_RK5I3frctXfSPJ8pN4poMHsQjG9aD/view

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Ознайомлення з ОП «Географія» спеціальності 014 «Середня освіта (Географія)» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти та освітньою діяльністю за цією програмою справило загалом позитивне враження і дозволяє зробити наступні висновки: зміст ОП відповідає суспільному запиту у фахівців-викладачів для ЗЗСО й містить всі необхідні освітні та наукові компоненти для забезпечення програмних результатів навчання й повноцінної підготовки бакалаврів спеціальності 014 «Середня освіта (Географія)». Реалізацію освітньої програми забезпечують науково-педагогічні працівники, які мають відповідну академічну та професійну кваліфікацію й успішно поєднують навчально-викладацьку і науково-дослідницьку роботу. Роботодавці та академічна спільнота залучені до обговорення та перегляду ОП через співпрацю у раді стейкхолдерів, професійні зустрічі, надають рекомендації щодо її покращення. В Університеті відсутні ознаки дискримінації за будь-якою ознакою. НПП отримують матеріальне стимулювання від ЗВО за результатами рейтингування. До перспектив розвитку та удосконалення даної ОП слід віднести: адаптація ОП та ОК відповідно до вимог НУШ, посилення академічної мобільності здобувачів, посилення мотивації здобувачів щодо участі у неформальній освіті, впровадження елементів STEM-освіти. За результатами акредитаційної експертизи експертна група констатує, що освітня програма в цілому відповідає Критеріям оцінювання якості освітньої програми, виявлені недоліки не є суттєвими та пропонує акредитувати ОП «Географія» спеціальності 014 «Середня освіта (Географія)» першого (бакалаврського) рівня у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Узагальнення сильних сторін та позитивних практик за ОП «Географія» наступне: ОП «Географія» має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти. Новітні тенденції розвитку спеціальності реалізуються через впровадження ОК для розвитку найбільш перспективних напрямів в шкільній освіті. Під час формування цілей та програмних результатів навчання ОП був проаналізований і врахований досвід провідних вітчизняних університетів та іноземної програми підготовки бакалаврів – вчителів географії та економіки Університету м. Грац. Створена при географічному факультеті Рада стейкхолдерів надає реальні практичні рекомендації щодо вдосконалення ОП. У ЗВО створюються сприятливі умови та інформаційна політика щодо участі здобувачів та НПП у програмах академічної мобільності, в тому числі й міжнародної. ЗВО має потужну нормативно-правову базу, що регулює права та обов'язки учасників освітнього процесу і є доступною на сайті. ЗВО формує сприятливе освітнє середовище для формування soft skills здобувачів. Підвищення кваліфікації НПП має різносторонні форми (від вебінарів і тренінгів, підвищення кваліфікації у ЧНУ до міжнародних стажувань) та спрямування (розширення фахових, загальних, мовних, інформаційно-комунікаційних, менеджерських компетентностей). У ЗВО наявна багаторівнева система забезпечення якості освіти. Матеріально-технічна база дозволяє досягти програмних результатів навчання (ПРН), а також сприятлива для осіб з особливими освітніми потребами.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Серед слабких сторін ОП варто зазначити наступне: низька публікаційна активність НПП, особливо у фахових виданнях, відсутність наукових праць за спрямуванням ОП, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science; недостатня кількість опублікованих навчально-методичних посібників педагогічного спрямування; низька внутрішня та міжнародна мобільність здобувачів вищої освіти; відсутність практики анкетування роботодавців; епізодичне залучення фахівців-практиків до аудиторних занять на ОП «Географія»; недосконала процедура обрання дисциплін вільного вибору (вибір дисциплін групами у складі не менше 10 осіб). Експертна група рекомендує посилити наукову діяльність відповідно до предметної області ОП, підвищити публікаційну активність у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science, сприяти активнішому залученню до проведення бінарних лекцій, практичних занять, виконання педагогічних експериментів фахівців-практиків, академічної спільноти; долучатися до тренінгів та семінарів психолого-педагогічної спрямованості відповідно до спеціальності 014 Середня освіта. ЕГ рекомендує запровадити практику анкетування роботодавців. Доцільним було б запровадити опитування здобувачів щодо орієнтованості ОК на фах, задоволеності ними формування компетентностей під час практик, методами навчання тощо. Для подальшої систематизації та узагальнення інформації варто проводити анкетування та опитування в письмовій або електронній формі для кожної ОП окремо. Забезпечити реальну можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів, наприклад, шляхом впровадження наскрізних вибіркових дисциплін для кількох освітніх програм різних спеціальностей. ЕГ рекомендує хоча б одну курсову роботу передбачити з тематики психолого-педагогічного спрямування, що посилює б фахову підготовку здобувачів. ЕГ під час онлайн-спілкування з фокус-групами встановила необхідність посилення вивчення методик STEM-освіти, проектного навчання, розробки навчальних відео з фаху.

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Експертний аналіз ОП «Географія» спеціальності 014.07 «Середня освіта (Географія)» засвідчує, що наскрізна ціль ОП, яка полягає у підготовці конкурентоздатного фахівця-педагога із загальними та професійними компетентностями з методики навчання географічних дисциплін, здатністю застосовувати та продукувати нові географічні знання, з підприємництва й фінансової грамотності, природознавства, краєзнавства та туризму, виконувати функції викладача ЗЗСО, органічно поєднується із місією та стратегією ЗВО, які сформульовані у Стратегічному плані розвитку (<http://surl.li/afflo>) та Статуті ЧНУ ім. Ю. Федьковича (<http://surl.li/aetsm>). Мета освітньої діяльності ЗВО, яка полягає у підготовці висококваліфікованих і конкурентоспроможних на національному та міжнародному ринку праці фахівців для наукових та освітніх установ, органів державної влади та управління, підприємств усіх форм власності за всіма рівнями вищої освіти, у повній мірі відображає цілі ОП, формування та реалізація яких відбувається завдяки комплексному поєднанню освітньої, наукової та виховної компонент. Під час зустрічі експертної групи з керівником та менеджментом ЗВО ректор Петришин Р.І. відзначив, що підготовка фахівців для закладів загальної середньої освіти є досить новим напрямом діяльності Університету і ще перебуває на стадії становлення, на відміну від науково-інноваційного напрямку, який залишається домінуючим. Підготовка вчителів була започаткована у відповідності до потреб регіонального ринку освітніх послуг, зокрема з підготовки вчителів для ЗЗСО, в тому числі й вчителів географії. Таким чином Університет відіграє важливу суспільну роль, готуючи фахівців-педагогів (в т.ч. вчителів географії) для Чернівецького та сусідніх регіонів країни.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Спілкування у фокус-групах з проектною групою, стейкхолдерами та роботодавцями, а також аналіз наданих ЗВО документів, дає можливість ЕГ підтвердити залучення стейкхолдерів до формування цілей та програмних результатів ОП, що акредитується. Так, стейкхолдери та роботодавці ОП «Географія» спеціальності 014.07 «Середня освіта (Географія)» були залучені до складу проектною групи при створенні програми (Куриш Н.К.), а також беруть активну участь в подальшому її вдосконаленні. Зокрема, у 2021 року стейкхолдерами ОП запропоновано значно розширити вибірковий блок дисциплін професійного спрямування; Інститут післядипломної педагогічної освіти надав рекомендацію розширити практичну складову підготовки за ОП під час проведення професійно-зорієнтованих та педагогічних практик. Ці пропозиції були враховані при перегляді ОП, про що свідчать надані ЗВО документи. Під час зустрічі у фокус-групі роботодавців було встановлено, що під час обговорення ОП ними були надані конкретні рекомендації для забезпечення реалізації цілей та ПРН освітньої програми, зокрема щодо посилення професійної педагогічної компоненти формування майбутнього фахівця: збільшити кількість кредитів ОК «Методика викладання географії», розширити список дисциплін педагогічної спрямованості (зокрема з дидактики) (Лазурко С.І., Глибоцький центр професійного розвитку педагогічних працівників); ввести в ОП ОК, пов'язаних з використанням інноваційних технологій та дистанційного навчання, ОК «Здоров'язбережувальні технології та домедична допомога» (Оглобляк С.Я., директор Раковецької гімназії); ввести ОК «Методика навчання природознавства», «Методика навчання фінансової грамотності в ЗЗСО» (Куриш Н.К., Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області). Ці пропозиції були повністю враховані під час оновлення ОП у 2021 році. Від здобувачів вищої освіти у 2021 р. надійшла пропозиція у вигляді письмового звернення щодо долучення до освітньої програми ОК професійно-педагогічного спрямування (<https://drive.google.com/file/d/1BfnAUCrv5sdoTGLUjm47JbJPCZEEeU3/view>). Проте більшість пропозицій щодо покращення ОП здобувачі подають в усній формі під час зустрічей з гарантом. Гарант Чубрей О.С. відзначила, що від вчителів області було висловлено пропозицію запровадження на географічному факультеті курсів з підготовки випускників ЗЗСО до ЗНО. І в лютому 2022 р. планується їх реалізація. ЕГ рекомендує окрім усних форм, запровадити анкетування для опитування всіх груп зацікавлених осіб (стейкхолдерів).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі та програмні результати навчання ОП Географія в цілому враховують сучасні тенденції розвитку спеціальності 014.07 «Середня освіта (Географія)», галузевий та регіональний контекст, а також досвід аналогічних вітчизняних та зарубіжних освітніх програм. Програмні результати навчання (ПРН 2; ПРН 4-8; ПРН 10; ПРН 15) освітньої

програми повною мірою відображають розвиток спеціальності. Зустріч із проектною групою виявила, що її представники та гарант аналізують тенденції розвитку спеціальності під час конференцій та стажувань, реагуючи на запити стейкхолдерів. Так, за пропозицією стейкхолдерів ОП була доповнена ОК «Технології дистанційного навчання та он-лайн сервіси в професійній діяльності вчителя ЗЗСО», збільшено кількість ОК з методики та введено ОК з дидактики, а також введено спецкурс з новітніх технологій викладання, що посилює професійну складову ОП та дозволяє здобувачам оволодіти знаннями з методики викладання, а також формує вміння працювати у ЗЗСО в умовах дистанційного навчання. Під час зустрічі у фокус-групі з роботодавцями, Лазурко С.І. зазначила, що новітнім та перспективним напрямком в шкільній освіті є впровадження проектної діяльності. За її пропозицією введено ОК «Основи проектного навчання географії в сучасній школі». Цілі та ПРН навчання ОП «Географія» відповідають предметній області спеціальності – викладання географії в ЗЗСО, що забезпечує дотримання галузевого контексту. ЕГ отримала підтвердження від членів проектної групи, що врахування регіонального аспекту простежується через відповідність «Стратегії розвитку Чернівецької області на період до 2027 року», яка передбачає однією із важливих цілей - підготовку конкурентноздатних фахівців у галузі освіти. Регіональний та краєзнавчий зміст навчання відображається у проведенні польових занять та семінарів, участі в красавчій роботі, експедиціях, окремих ОК При формуванні та перегляді ОП враховується досвід аналогічних вітчизняних програм КНУ ім. Т.Г. Шевченка, ТНПУ ім. В. Гнатюка, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», УДПУ ім. П. Тичини, ЛНУ ім. І. Франка. ПРН в перелічених ОП співпадають у контексті базових знань та практичних навичок з ОП «Географія», яка акредитується. Аналіз наведених програм показує спільну траєкторію формування мети та цілей - формування високопрофесійного фахівця - викладача ЗЗСО у галузі географії, який володіє необхідним набором теоретичних та практичних знань, компетентностей, методик, достатніх для базового рівня педагогічної діяльності. При спілкуванні у фокус-групі з гарантом та проектною групою було встановлено, що при перегляді ОП у 2021 р. був врахований досвід іноземної програми підготовки бакалаврів – вчителів географії та економіки Університету м. Грац, зокрема під час формуванні цілей та ПРН ОП, що акредитується (ПРН9, ПРН10, ПРН11). Однак, спілкування з проектною групою і аналіз наданих документів свідчать про те, що поки-що це одиничний випадок вивчення іноземних програм для даної ОП.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній. Тому розробники ОП враховували вимоги Національної рамки кваліфікацій (НРК). Програмні результати навчання освітньої програми, що акредитується, оновленої у 2021 році, відповідають 6 рівню НРК та першому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти. Концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання – забезпечуються ПРН 1, ПРН 5, ПРН 11; поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання – ПРН 2, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 10; донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації – ПРН 6; збір, інтерпретація та застосування даних – ПРН-7; спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово – ПРН 3, ПРН 4, ПРН 6; спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах – ПРН 15; управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами – ПРН 9; формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти – ПРН 1; організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії – ПРН 15. Отже, на думку ЕГ, результати навчання за ОП «Географія» спеціальності 014.07 «Середня освіта (Географія)» першого рівня вищої освіти відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для результатів навчання відповідного кваліфікаційного рівня.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони: 1) ОП «Географія» має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти. 2) Новітні тенденції розвитку спеціальності реалізуються через впровадження ОК для розвитку найбільш перспективних напрямів в шкільній освіті, як от, наприклад: «Технології дистанційного навчання та он-лайн сервіси в професійній діяльності вчителя ЗЗСО», ОК «Основи проектного навчання географії в сучасній школі». 3) Під час формування цілей та програмних результатів навчання ОП був проаналізований і врахований досвід провідних вітчизняних університетів та іноземної програми підготовки бакалаврів – вчителів географії та економіки Університету м. Грац. 4) На ОП діє школа педагогічного наставництва, і ЕГ відзначає як сильну сторону те, що студенти старших курсів допомагають здобувачам першого та другого курсу у навчальному процесі та діляться враженнями про проходження педагогічних практик, надають власні рекомендації. Позитивні практики: 1) Створена при географічному факультеті Рада стейкхолдерів надає реальні практичні рекомендації щодо вдосконалення ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони: 1) Опитування стейкхолдерів та роботодавців відбувається здебільшого усно під час зустрічей, лише окремі рекомендації надійшли у вигляді відгуків. 2) Вивчено досвід лише однієї зарубіжної аналогічної програми, що знайшло відображення у формуванні ПРН ОП, яка акредитується. Проте ЕГ не виявлено використання зарубіжного досвіду у інших аспектах формування ОП та змістового її наповнення. Рекомендації щодо удосконалення: 1) ЕГ рекомендує запровадити практику опитування стейкхолдерів та роботодавців щодо удосконалення ОП у формі анкетування в письмовому або електронному вигляді, що дасть можливість гаранту та проектній групі систематизувати інформацію та вивести конкретні напрями діяльності щодо удосконалення ОП. 2) Розширити знайомство з зарубіжними аналогічними програмами і вивчити можливості запозичення кращих практик формування даних ОП, їх компонентного та змістового наповнення.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Загалом ОП має повну відповідність за підкритеріями: 1.1, 1.2 та 1.4. Незначні недоліки простежуються за підкритерієм 1.3, а саме потребує більш докладного вивчення зарубіжний досвід аналогічних програм і впровадження кращих практик формування ОП, а також потребує удосконалення процедура опитування та інтерактиву зі стейкхолдерами та роботодавцями. Однак, на думку ЕГ, ці недоліки є несуттєвими і можуть бути виправлені в швидкому часі. Тому ЕГ вважає, що критерій 1 цілком відповідає рівню відповідності В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП «Географія» спеціальності 014.07 «Середня освіта (Географія)» та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) становить 240 кредитів, що відповідає вимогам закону України «Про вищу освіту» у частині навчального навантаження для освітньо-професійної програми бакалаврського рівня вищої освіти. ОП містить обов'язкових компонент 174 кредити ЄКТС, що становить 73,3%, з них: ОК загальної підготовки – 16,7%, професійної підготовки – 68,3 %, практичної підготовки – 15 %. Вибіркова частина освітньої програми охоплює різноманітні освітні компоненти (65 ОК, з яких потрібно обрати 22), згруповані за трьома блоками, загальним обсягом 66 кредитів ЄКТС, що становить 27,5 %. ЕГ рекомендує звернути увагу на оформлення навчального плану, оскільки в НП 2021 року подано перелік ОК оновленої ОП у 2021 році з новими компонентами і новим шифром дисциплін, а в навчальному плані шифрування ОК подане відповідно до ОП 2018 року.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОП має чітку структуру, представлену таблицею, і доводить послідовність вивчення ОК. ОП є структурованою за роками навчання та семестрами (240 і 30 кредитів ЄКТС відповідно). На 1 курсі – викладається базова для спеціальності 014 Середня освіта, ОК 32 «Вступ до спеціальності»; на 2 курсі ОК 4 - «Психологія: загальна, вікова, педагогічна», ОК 6 «Педагогіка та майстерність управління освітнім процесом», ОК 29 «Методика соціально-виховної роботи в сучасній школі», ОК 33 «Технології дистанційного навчання та он-лайн сервіси в професійній діяльності вчителя ЗЗСО»; на 3-4 курсі ОК 22 «Методика викладання географії», на 4 курсі – ОК 23 «Дидактика викладання фізичної географії», ОК 24 «Дидактика викладання соціально-економічної географії», ОК 31 «Спецкурс з проблем викладання географії в ЗЗСО (новітні технології викладання)» Крім обов'язкових ОК, ціла низка дисциплін з блоку професійно-педагогічного спрямування, які викладаються у 5-8 семестрі, забезпечує досягнення основних цілей програми та програмних результатів навчання. Практична педагогічна підготовка здійснюється у 5 семестрі (ОК 36 «Пасивна педагогічна практика»), та у 6 семестрі (ОК 37 «Активна педагогічна практика»). Завершується освітній процес підготовкою кваліфікаційної бакалаврської роботи (ОК 40). В НП присутні ОК 38-39 «Курсова робота», яка підводить студентів до формування навичок наукових досліджень, але ЕГ рекомендує хоча б

одну курсову роботу передбачити з тематики психолого-педагогічного спрямування, що посилює фахову підготовку здобувачів. Структурно-логічна схема представлена у вигляді моделі в ОП, відображає взаємозв'язки між ОК. ЕГ встановила, що ОК складають логічну взаємопов'язану систему, загалом вони у сукупності приводять до досягнення цілей, ПРН та компетентностей, визначених ОП. Однак ЕГ відмітила певну неузгодженість змісту ОК 28 «Основи реабілітаційної географії» з ПРН, які вона забезпечує. Так викликає сумнів можливість забезпечити в рамках вивчення даного ОК ПРН 2, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 9, ПРН 12.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП загалом відповідає предметній області спеціальності 014. Середня освіта та зокрема предметній спеціальності 014.07. Середня освіта (Географія) шляхом формування та розвитку професійних компетентностей для здійснення діяльності вчителя географії. Для формування навичок здійснення педагогічного процесу в цілому та з географії зокрема, реалізації методики та дидактики навчання учнів ЗЗСО, вивчення психологічних аспектів роботи з школярами, спрямовано у повній мірі зміст 11 обов'язкових ОК ОП 2021 р. (ОК4, ОК6, ОК 22-24, ОК 29, ОК 31-32, ОК 36-37). Крім цього, у ОП наявний цілий блок професійно-педагогічного спрямування (№ 3 у ОП), у якому запропоновано 21 ОК і передбачено вибір здобувачами 22,5 кредитів. Це створює додаткові можливості формування професійних компетентностей здобувачів. Водночас серед обов'язкових компонентів наявні 25 ОК природничого та суспільного спрямування, що забезпечують вивчення географічної оболонки Землі, її просторову природну та соціально-економічну різноманітність, проблеми раціонального використання ресурсів та охорони природи; додатково формують soft skills здобувачів. Спілкування у фокус-групах зі здобувачами підтвердило те, що здобувачі висловили пропозицію про те, що вони хотіли б вивчати більше дисциплін, орієнтованих на фах, написали відповідне звернення, і їхню пропозицію було враховано під час формування оновленої ОП 2021 року. Окрім цього при зустрічах з гарантом ОП, здобувачі висловили пропозицію щодо вивчення організації та методики проведення шкільних навчальних екскурсій з географії, і відповідний ОК було додано у блок вибіркових дисциплін №3 в ОП. ЕГ рекомендує запровадити практику опитування здобувачів щодо орієнтованості ОК на фах. ЕГ під час онлайн-спілкування з фокус-групами встановила необхідність посилення вивчення методик STEM-освіти, проектного навчання, розробки навчальних відео з фаху.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

В ЗВО наявні нормативні передумови формування індивідуальної освітньої траєкторії – «Положення про порядок реалізації студентами ЧНУ права на вільний вибір навчальних дисциплін» (<http://surl.li/affog>). Вибіркові ОК вводяться в ОП для забезпечення освітніх і професійних потреб здобувачів, посилення їх конкурентоспроможності на ринку праці. Частка таких дисциплін за вибором у ОП «Географія» спеціальності 014.07 «Середня освіта (Географія)» становить 27,5% (66 кредитів ЄКТС від загального обсягу). Вибіркові ОК забезпечують можливості вузькопрофільної підготовки в межах обраних дисциплін. Спілкування ЕГ у фокус-групах зі здобувачами та представниками деканату підтвердило, що здобувачі обирають ОК для вивчення у наступних семестрах, починаючи з 1 семестру навчання. ЕГ рекомендує звернути увагу на можливість удосконалення ОП і НП - знайти можливості для перенесення процедури обрання дисциплін з 1 на 2 семестр, або на 2 курс навчання, оскільки існуючий підхід не завжди дає можливість першокурснику, який тільки поступив на навчання в ЗВО зорієнтуватись і зробити хороший вибір перед початком 1 семестру навчання. Здобувачі запевнили ЕГ, що здійснюють вибір дисциплін без примусу і з доброї волі. Перед процедурою обрання гарант ОП, деканат та завідувачі кафедр надають їм інформацію про вибіркові дисципліни, їх зміст. З переліком вибіркових дисциплін та з їх силабусами здобувачі мають можливість ознайомитись на сайті ЗВО та факультету, де представлений каталог загальноуніверситетських дисциплін (<http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/07abit/01edprg>), а також у вкладці даної ОП наявний каталог силабусів вибіркових дисциплін з фаху (http://geo.chnu.edu.ua/?page=ua/051specialties/10_014serosv/b3syllabus). Здобувачі здійснюють свій вибір шляхом написання заяв у деканат, що було підтверджено у ході спілкування з ЕГ. Всі вибіркові дисципліни поділено на 5 тематичних блоків. 2 блоки - ОК загального спрямування (разом 5 ОК, з яких обирається по 3 кредити у кожному блоці), блок професійно-педагогічного спрямування (21 ОК, з яких обирають 22,5 кредитів), блок професійно-природничого (19 ОК, з яких обирають 18,5 кредитів) та професійно-суспільно-географічного спрямування (20 ОК, з яких обирають 19 кредитів). Однак в ЗВО існує практика обрання вибіркових ОК групами у складі не менше 10 осіб. У випадку менш чисельної групи здобувачам надається можливість обрати з тих дисциплін, де набираються повні групи. На думку ЕГ, така практика не завжди може у повній мірі відобразити можливість вільного вибору студента.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів, які навчаються за ОП регламентується Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (<http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/o2%20osvitniad/o2>),

<https://drive.google.com/file/d/1EMTdo9rzwmD6gmLzuThArr1uKS6U2Bj6/view>). Її обсяги визначені у НП, обсяги та компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності - у ОП. Відповідно до НП та ОП здійснюються такі види практичної підготовки: практичні, семінарські, лабораторні заняття; професійно-зорієнтована, загальногеографічна (11 кред.) та педагогічна (9 кред.) практики. ЕГ відмітила достатню практичну підготовку (практичні та семінарські заняття, до 50% аудиторних годин, у середньому за нормативним блоком ОП – 52 %). У НП 2021 р. передбачено пасивну педагогічну (ОК 36) та активну педагогічну (ОК 37) практики, загальним обсягом 9 кредитів ЄКТС, які формують компетентності: ЗК 1-3, ЗК 5-6, ЗК 9-11, ЗК 15, ФК 2-7 та ПРН 1-4, ПРН 6, ПРН 9. ЕГ зауважила неточність щодо вказаних у матриці відповідності ПРН ОК 36 та ОК 37. В матриці зазначено, що для цих компонентів характерним є ПРН 15 – «Здатність до творчого пошуку, компетентного розкриття сутності нових тенденцій розвитку світового господарства, розв'язання суспільно-географічних проблем». Виникає питання про достатність цього ПРН для педагогічних практик. Водночас як рекомендація, пропонується розглянути можливість реалізації ПРН 10, ПРН 12 та ПРН 14, які будуть важливими саме для пасивної та активної педагогічної практики. Спількування у фокус-групах зі здобувачами та роботодавцями показало, що практична складова освітнього процесу є важливою для них стороною підготовки фахівця. На обов'язковості, і навіть іноді необхідності її посилення наголосили Куриш Н.К. та Лазурко С.І. Здобувачі підтвердили той факт, що результати практик, а також задоволеність ними щодо здобутих компетентностей обговорюється під час підсумкових конференцій після закінчення практик. ЕГ рекомендує застосувати можливості письмових або електронних опитувань здобувачів щодо задоволеності ними здобутими компетентностями під час практик.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ЕГ переконалась, що здобувачі, які навчаються за ОП, мають можливість набувати та розвивати соціальні навички (soft skills), необхідні у їх професійній діяльності під час вивчення окремих ОК та проходження практик. Формування soft skills у значній мірі забезпечують: ОК 4 «Психологія: загальна, вікова та педагогічна», ОК 6 «Педагогіка та майстерність управління освітнім процесом», а також професійно-зорієнтована та педагогічні практики (ПРН 1-5, ПРН 9, ПРН 11-15). Навички використання інформаційних й комунікаційних технологій та інтегрування їх в освітнє середовище забезпечуються: ОК 15 «Географічні інформаційні системи та математичні методи обробки даних»; ОК 13 «Картографія»; ОК 33 «Технології дистанційного навчання та он-лайн сервіси в професійній діяльності вчителя ЗЗСО» (ПРН 2, ПРН 7-10, ПРН 13-15). Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства; використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя відображені у ПРН 1-3, ПРН 9-10, ПРН 12, ПРН 15. Вони забезпечуються унаслідок реалізації: ОК 1 «Актуальні питання історії України», ОК 5 «Філософія», ОК 7 «Здоров'язбережувальні технології та домедична допомога». Розвиток креативності, когнітивної гнучкості та критичного мислення через здатність до генерування нових ідей (креативності), виявлення та розв'язання проблем, ініціативності забезпечується реалізацією ПРН 2, 3, 6, 7-15. Спількування у фокус-групах зі здобувачами та представниками студентського самоврядування дає змогу стверджувати, що формування soft skills у здобувачів відбувається також завдяки участі у студентському самоврядуванні, у спортивних, культурних та виховних заходах. Активному розвитку соціальних навичок здобувачів сприяє інформаційна політика ЗВО та педагогічного колективу географічного факультету, щодо участі в різноманітних проектах, конференціях, програмах академічної мобільності.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Зміст ОП враховує вимоги Професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 2736 від 23.12.2020 р., https://osvita.ua/doc/files/news/787/78704/Nakaz_2736__3_.pdf). Професійний стандарт визначає умови допуску до роботи за професією, які реалізуються майже у повному обсязі в ЧНУ. В змісті ОП, що акредитується враховано вимоги відповідного професійного стандарту. Зокрема, враховано рекомендовані загальні компетентності стандарту, які представлені в ОП (ЗК 01 Професійного стандарту відповідає ЗК 01, ЗК 03, ФК 02 ОП; ЗК 02 Стандарту відповідає ЗК02, частково ФК 05 ОП; ЗК 03 Стандарту відповідає ЗК 03, ЗК 06 ОП; ЗК 04 Стандарту відповідає ЗК 04, частково ЗК 11, ФК 08 ОП; ЗК05 Стандарту відповідає ЗК 05, частково ЗК 11, ЗК 13, ЗК 14, ФК 03, ФК 07, ПРН 15 ОП. Також в ОП забезпечено досягнення професійних компетентностей стандарту. Так, мовно-комунікативна компетентність відображена в ЗК 07, ЗК 08, ФК 05; предметно-методична компетентність стандарту висвітлена в ФК 03; інформаційно-цифрова компетентність у ЗК 09, ФК 10 ОП; психологічна компетентність – частково ЗК 02, ЗК 15 ФК 05, ПРН 01 ОП; інклюзивна компетентність - ФК 04 ОП; здоров'язбережувальна компетентність - ФК 06 ОП; інноваційна компетентність - ФК 07 ОП; здатність до навчання впродовж життя - ФК 08 ОП. Реалізація професійних компетентностей, визначених Професійним стандартом відбувається в ході вивчення окремих ОК. Наприклад, як мовно-комунікативну компетентність формують ОК 1- ОК 6 під час семінарських занять, ОК 32), предметно-методична (ОК 6, ОК 15, ОК 22-24, ОК 28-29, ОК 31-33), інформаційно-цифрова (ОК10, ОК 13, ОК 15, частково ОК 28, ОК 31), психологічна (ОК4, частково ОК6), проєктувальна – (ПРН 9) цілком реалізуються ОП. ЕГ рекомендує для посилення відповідності ОП Професійному стандарту передбачити формування культурної компетентності (ЗК 03 Стандарту) та окремих фахових компетентностей: емоційно-етичної, педагогічного партнерства.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів об'єктивно відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання. Аналіз діючих навчальних планів показав, що при їх формуванні дотримано вимоги «Положення про організацію навчального процесу» (<http://surl.li/aeuhx>). Загальне навантаження за ОП, 2021 р. становить 7200 год. (240 кредитів ЄКТС), з яких на аудиторну роботу припадає 2410 год. або 33,5 % від загальної кількості годин. На самостійну роботу студента відведено 3485 год., що становить 48,4 % від загального навантаження. На професійно-зорієнтовану та загальногеографічну практики, активну та пасивну педагогічні практики - 600 год. (20 кредитів ЄКТС); кваліфікаційну бакалаврську роботу - 180 год. (6 кредитів ЄКТС). Навантаження в розрізі дисциплін розподілене рівномірно - від 3-5 кредитів ЄКТС. Щотижневе аудиторне навантаження – до 16 год для кожного року навчання, що унеможливує перевантаження здобувачів. Кількість контрольних заходів (заліків, іспитів) у семестрі знаходиться в межах допустимих визначених норм. Опитування здобувачів щодо фактичного навантаження студентів не проводилось. Однак у ході спілкування у фокус-групі зі здобувачами, ними було зазначено задоволеність щодо розподілу тижневого аудиторного навантаження.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

На ОП Географія навчання здобувачів за дуальною формою освіти не здійснювалось. Однак, в університеті існує Положення про впровадження дуальної форми навчання в освітній процес Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (https://drive.google.com/file/d/1_cEMtri8-6HmaoEaQTfQXpRtz_gCgxa2/view), яке регламентує навчання за цією формою.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильні сторони: Індивідуальна освітня траєкторія здобувачів формується завдяки обранню ОК з великої кількості різноманітних дисциплін (в тому числі й загальноуніверситетських), які представлені у вибіркового блоці. Обов'язкові освітні компоненти, педагогічні практики (активна і пасивна), професійно-зорієнтована, загальногеографічна практики, численні позанавчальні заходи виховного, спортивного та культурного напрямів дають можливість здобувачам формувати та розвивати soft skills.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони: 1) Запровадження вибору ОК перед 1 семестром для здобувачів, які тільки поступили на навчання в ЗВО є не досить продуманим і не може у повній мірі гарантувати хороший вибір здобувачем, який тільки-но знайомиться з ЗВО і навчальним процесом. 2) Здобувачі мають можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії переважно групової форми. 3) Неточність щодо вказаних у матриці відповідності ПРН ОК 36 та ОК 37. В матриці зазначено, що для цих компонентів характерним є ПРН 15 – «Здатність до творчого пошуку, компетентного розкриття сутності нових тенденцій розвитку світового господарства, розв'язання суспільно-географічних проблем». Виникає питання про доцільність цього ПРН для педагогічних практик. Водночас було б доцільно зазначити для цих ОК ПРН 10, ПРН 12 та ПРН 14. 4) Наявна неузгодженість змісту ОК 28 «Основи реабілітаційної географії» з ПРН, які вона забезпечує. Так викликає сумнів можливість забезпечити в рамках вивчення даного ОК ПРН 2, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 9, ПРН 12. Рекомендації: 1) Знайти можливості для перенесення процедури обрання дисциплін з 1 на 2 семестр, або на 2 курс навчання. 2) Забезпечити реальну можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, наприклад, шляхом впровадження наскрізних вибіркового дисциплін для кількох освітніх програм різних спеціальностей. 3) Оновити список використаних джерел в окремих силабусах, оскільки в них міститься застаріла інформація. 4) виправити технічні неточності у НП та привести шифр дисциплін у відповідність до ОП. 5) Опитування здобувачів щодо задоволеності ними формування компетентностей під час практик ЕГ рекомендує проводити ще й в письмовій або електронній формі, що дасть можливість в подальшому систематизувати і узагальнити інформацію та виявити проблемні місця в практичній підготовці здобувачів. 6) ЕГ рекомендує хоча б одну курсову роботу передбачити з тематики психолого-педагогічного спрямування, що посилює фахову підготовку здобувачів. 7) Запровадити практику опитування здобувачів щодо орієнтованості ОК на фах. 8) ЕГ під час онлайн-спілкування з фокус-групами встановила необхідність посилення вивчення методик STEM-освіти, проектного навчання, розробки навчальних відео з фаху. 9) ЕГ рекомендує розглянути можливість реалізації для

пасивної та активної педагогічної практик ПРН 10, ПРН 12 та ПРН 14. 9) Привести у відповідність ПРН до змісту ОК 28.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП за критерієм 2 загалом відповідає акредитаційним вимогам за рівнем В, інноваційна практика відсутня. Сильною стороною виступає збалансованість між географічними та методико-педагогічними складовими ОП. ЕГ відзначає повну відповідність ОП підкритеріям: 2.1, 2.3, 2.5, 2.6, 2.8. Окремі слабкі сторони простежуються в ОП у підкритерії 2.2 - потребує узгодження ПРН в ОК 36-37, ОК 28; підкритерії 2.4 - потребує удосконалення процедура формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів; підкритерії 2.7 - потребує посилення відповідності ОП Професійному стандарту у частині формування культурної компетентності та окремих фахових компетентностей: емоційно-етичної, педагогічного партнерства. Однак ЕГ вважає, що ці недоліки не є критичними і можуть бути швидко виправлені. ОП і освітній процес у цілому сприяє набуттю професійних компетентностей. Загалом ЕГ вважає відповідність критерію 2 рівню В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Результати аналізу документів та зустрічей з фокус-групами дають підстави ЕГ стверджувати, що Правила прийому на навчання є чіткими та зрозумілими, вони оприлюднені на офіційному сайті ЗВО на сторінці Приймальної комісії ЧНУ імені Юрія Федьковича за посиланням: (<http://surl.li/affpr>), а також на сайті географічного факультету ЧНУ ім. Ю. Федьковича та кафедр, які забезпечують освітній процес за ОП, яка акредитується. Інформація, подана на сайті, є актуальною, зрозумілою і доступною, вона вичерпно розкриває умови вступу для абітурієнтів та не містить дискримінаційних положень. В поданих Правилах вказано ліцензійний обсяг та обсяг держзамовлення, перелік сертифікатів ЗНО для вступу, а також вказується про те, що даній спеціальності надається особлива підтримка (Додаток 6 до Правил прийому). На сайті географічного факультету міститься презентація ОП, в якій вказано: професії, які може опанувати здобувач, умови вступу, особливості навчання за ОП, види практик тощо.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

ЕГ переконалась у тому, що навчання за освітньою програмою враховують особливості освітньої програми. Відповідно до пункту 2.1. «Правил прийому до Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича в 2022 році» (<http://surl.li/affpr>) на навчання для здобуття ступеня бакалавра приймаються особи з повною загальною середньою освітою (далі ПЗСО), тобто за наявності атестату про ПЗСО. При вступі на ОП «Географія» спеціальності 014.07 «Середня освіта (Географія), найбільший ваговий коефіцієнт сертифікату ЗНО встановлено з географії 0,5 (<http://surl.li/apgsh>). У Правилах прийому (Додаток 6) вказано, що спеціальність 014.07 «Середня освіта (Географія)» входить до переліку спеціальностей, яким надається особлива підтримка. У пунктах 3.3, 6.4, 11.3 Правил прийому зазначено особливі правила зарахування для даної спеціальності. В ЗВО щорічно проводиться Всеукраїнська олімпіада для професійної орієнтації вступників, яка дає можливість набрати додаткові бали для вступу із одного з зазначених предметів. Умови участі в олімпіаді та необхідна довідкова інформація міститься на сайті ЧНУ в розділі «Приймальна комісія» (<http://surl.li/apvly>). Під час зустрічі у фокус-групі із представниками деканату, декан географічного факультету Заячук М.Д. підтвердив, що участь в олімпіаді є популярним заходом серед вступників, і в 2020-2021 рр. в ній взяло участь 34 особи.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, здобутих в процесі участі в програмах академічної мобільності сформульовано у «Положенні про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення, переведення, надання академічної відпустки здобувачам вищої освіти ЧНУ» (<http://surl.li/affqb>). Організаційне забезпечення академічної мобільності

здобувачів вищої освіти, порядок визнання та перезарахування результатів навчання у ЗВО-партнері, порядок звітування та оформлення документів за результатами навчання за програмою академічної мобільності містяться у «Положенні про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<http://surl.li/aeudh>). Зарахування результатів академічної мобільності відбувається у рамках співпраці ЧНУ з ЗВО-партнерами на основі використання європейської системи трансферу та накопичення кредитів ЄКТС. Для зарахування кредитів, отриманих під час навчання у іншому ЗВО, здобувач повинен надати підтверджуючі документи. Під час спілкування у фокус-групі зі здобувачами ЕГ підтвердила той факт, що студентка Григораш М., яка навчається на ОП, брала участь у програмі академічної мобільності «Плацкарт» у Одеському національному університеті. Здобувачка надала докладну інформацію про зарахування результатів – нею було прослухано 10 дисциплін у обсязі від 2 до 6 год кожна. Відповідне підтвердження міститься також на сайті кафедри географії та економічного менеджменту ЧНУ (<https://ecogeo.cv.ua/3737-2/>). У ході цієї зустрічі ЕГ переконала, що здобувачі отримують інформацію щодо участі у програмах академічної мобільності від деканату та гаранта. Однак, ЕГ відзначає, що при наявності широких можливостей для участі в програмах академічної мобільності (як міжнародної, так і внутрішньої) – велика кількість ЗВО-партнерів, сприятлива інформаційна політика Університету, наявність положень, які регламентують процедуру участі в програмах і зарахування результатів навчання, здобувачі виявляють слабкий інтерес до участі в таких програмах.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті чітко прописані у «Положенні про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної в системі формальної освіти) у ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<http://surl.li/affqg>). Зустріч у фокус-групі зі здобувачами продемонструвала їх зацікавленість в участі в заходах та курсах неформальної освіти. Здобувачі ОПП Палагнюк Я., Павучак В., Поляк А., Чорней Т., Василяш В., прослухали курс на освітній платформі Prometheus на тему: «Протидія та попередження булінгу (цькування) в закладах освіти» (форма навчання - дистанційна; кількість годин - 80 (2,6 кредитів ЄКТС). Результати цього навчання були їм зараховані як додаткові бали з курсу «Методика соціально-виховної роботи в сучасній школі» (<http://surl.li/arqvi>). Інформацію про можливості здобуття неформальної освіти здобувачі отримують від гаранта ОП, деканату, представників студентського самоврядування, НПП географічного факультету під час особистого спілкування, у соцмережах та на електронну пошту.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильні сторони: 1) Правила прийому розміщені на офіційному сайті ЗВО, вони постійно оновлюються, містять всю необхідну для абітурієнта інформацію та враховують особливості ОП. 2) У ЗВО створюються сприятливі умови та інформаційна політика щодо участі здобувачів у програмах академічної мобільності, в тому числі й міжнародної. Цьому сприяє наявна велика кількість угод між Університетом та ЗВО-партнерами, можливість для здобувачів брати участь у стажуваннях, проектах та конференціях на безоплатній основі в рамках укладених угод про співпрацю.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони: При наявності широких можливостей для участі в програмах академічної мобільності (як міжнародної, так і внутрішньої) – велика кількість ЗВО-партнерів, сприятлива інформаційна політика Університету, наявність положень, які регламентують процедуру участі в програмах і зарахування результатів навчання, здобувачі виявляють слабкий інтерес до участі в таких програмах. Рекомендації: посилити заходи щодо активізації академічної мобільності здобувачів, які навчаються на ОПП, в тому числі й у дистанційному форматі в умовах загострення пандемії Covid-19.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ЕГ встановила, що освітня програма загалом відповідає визначеному критерію за всіма підкритеріями. Посилання на веб-ресурси, що містять інформацію про правила прийому на навчання, подано коректно й у повному обсязі. Вони не містять дискримінаційних положень, вчасно оновлюються та враховують особливості ОП. Нормативна база ЗВО чітко регламентує участь здобувачів у програмах академічної мобільності, можливості та критерії зарахування результатів навчання у неформальній та інформальній освіті. Однак, разом з тим слабка сторона – доволі млява участь здобувачів у програмах академічної мобільності потребує подальшої активізації, що загалом не є критичним та може бути швидко ліквідовано. Зважаючи на вищезазначене, експертна група встановила відповідність критерію 3 за рівнем В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Освітній процес за ОП «Географія» реалізується за денною та заочною формами навчання, НП щодо змісту та досягнення ПРН є ідентичним. На ОП застосовують традиційні системи методів, прийняті у географічних та педагогічних науках, інноваційні методики. До прикладу, ОК8 Геологія... передбачає методи геологічної зйомки, стратиграфічний, палеонтологічний, польових семінарів, побудови графічних моделей тощо, ОК24 Дидактика викладання... – вербальні, порівняльно-описові, робота з навчально-методичної і науковою літературою, інформаційно-рецептивні, проблемного викладу; а ОК38 Курсова робота – загальнонаукові, самостійної роботи, роботи з літературними джерелами, збору й обробки даних, індивідуальні консультації. ЕГ констатує в основному відповідність методів навчання і викладання цілям ОП та її ПРН (табл. 3). Аналіз також виявив ряд сумнівних позицій щодо застосування певних методів для досягнення відповідних ПРН. До прикладу, забезпечення ПРН02 ОК37 Активна педагогічна практика через методи педагогічного спостереження, інтерв'ю, анкетування, які повністю співпадають з ОК36 Пасивна педагогічна практика. Незрозумілим є використання однотипових методів для досягнення різнопланових ПРН2, ПРН3, ПРН4, ПРН6, ПРН9, ПРН11, ПРН12 у межах ОК28 Основи реабілітаційної географії, що ставить під сумнів доцільність запровадження такої дисципліни в ОП. Відповідно до наданого у Відомостях про СО силабусу дисципліни є сумнівним її застосування до досягнення ПРН1 і ПРН2. Також сумнівним є можливість забезпечення семи ПРН в межах 3-кредитної дисципліни. Усі силабуси та РПНД є авторськими, форми та методи навчання і викладання передбачені у них, в основному відповідають вимогам студентоцентрованого підходу і принципам академічної свободи, що відповідає Положенню... (<https://drive.google.com/file/d/1Ti3xngUzuP-nIcWMSQhijff4G4-x9nux>). Застосування методів стимулювання пізнавального інтересу (дискусії, педагогічні ігри, проблемний), інтерактивних (мозковий штурм, дуель, мікрофон), індивідуальних та групових проєктів, ситуаційно-пошукових тощо (табл. 3), відповідають вимогам студентоцентрованого підходу. Характерним є їх переважання при викладанні професійно спрямованих дисциплін. Здобувачі мають право і вільно обирають варіативну складову, вільно обирають тематику курсових робіт і в окремих випадках методи навчання. Так за ОК29 Методика соціально-виховної роботи в сучасній школі здобувачі можуть обрати або теоретичний проєкт або відвідування закладу освіти для дітей з особливими освітніми потребами. Прикладом прояву академічної свободи є організація і проведення одноденних польових семінарів у межах практичних робіт. Здобувачі ГФ визначають задоволеність методами викладання (75 % повною мірою, 23 % частково), віддають перевагу дистанційному навчанню, вище середнього оцінюють рівень викладання і доступність навчальних занять (80 % з фахових дисциплін, 70 % з суспільних дисциплін) (<http://geo.chnu.edu.ua/res/geo/stud/Zadovolenist%20stud%20metodamu%20ovuklad%20onavch%20oduscuplin.pdf>).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Зміст, цілі та програмні результати, а також розподіл і система нарахування балів у межах окремих освітніх компонентів повідомляються здобувачам вищої освіти на початку вивчення окремих курсів, оприлюднені у силабусах, РПНД. У результаті бесіди зі здобувачами вищої освіти підтверджено своєчасність, відкритість та доступність усієї необхідної інформації щодо цілей, змісту та ПРН, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Інформація доступна в електронному варіанті та зберігається в паперовому вигляді. Графік організації освітнього процесу, розклади занять, сесій та можливі зміни у них оприлюднюються на сайті географічного факультету (<http://geo.chnu.edu.ua/?page=ua/06stud/08rozkl>). У вільному доступі на сайті географічного факультету ЧНУ у рубриці «Спеціальності та освітні програми» - «014.07. Середня освіта (Географія)» розміщена уся інформація у повному обсязі щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та системи оцінювання у межах ОП (ОП, НП, співпраця зі стейкхолдерами) та окремих освітніх компонентів: РПНД і силабуси обов'язкових та вибіркового навчальних дисциплін, практик, курсових робіт та підсумкової атестації (http://geo.chnu.edu.ua/?page=ua/051specialties/10_014serosv). Навчально-методичні матеріали, авторами яких є викладачі ОП, що акредитується, розміщені у репозиторії ЧНУ (<https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/18>) і наразі представлені відносно широко. Також перехід на дистанційний формат навчання привів до повного наповнення методичними матеріалами курсів у системі Moodle, з якою ЕГ мала нагоду ознайомитися під час резервної зустрічі. На ОП Географія під час карантину використовується дистанційний формат навчання з використанням переважно платформ Google Meet та Moodle. Наразі прийнято рішення про повний перехід на платформу Moodle, до якої прив'язані посилання на онлайн лекції в синхронному режимі у середовищі Google Meet,

що з'ясовано ЕГ під час онлайн-зустрічей. Нормативні документи ЧНУ адаптовані під умови пандемії, зокрема затверджені додатки до Положення про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича з урахуванням карантинних обмежень і вимушеного переходу на дистанційний чи змішаний формат навчання (<https://drive.google.com/file/d/12PeO8VqGqWNJriqcCy5dR9LHygBaJ6-W/view>). Результати опитування здобувачів ВО (<http://www.sociology.chnu.edu.ua/res//sociology/zvityvykladach2020.pdf>) свідчать про переважно задоволеність процесом інформування і презентації дисципліни на початку курсу (84 % оцінили на високий рівень та вище середнього). Таким чином, інформування щодо цілей, змісту та очікуваних ПРН є різностороннім та таким, що відповідає студентоцентрованому підходу.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Здобувачі ВО за ОП Географія мають змогу поєднувати навчання та дослідження, шляхом участі у конференціях, наукових гуртках, написання курсових і бакалаврської роботи відповідно до Положення про організацію освітнього процесу (https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWuTRXbI5-Gg/view). Здобувачка Г. Денчиля зазначила, що вони опановують дослідницькі навички, зокрема беруть участь у диспутах, виконують індивідуальні науково-дослідницькі завдання (ІНДЗ). Під час зустрічі з НПП також було підтверджено використання ІНДЗ на практиці, а також різнорівневих тестів, кейсів, роботи з періодикою на практичних заняттях (В. Підгірна, П. Чернега). Однією із практик є виконання дописів студентами на сайті кафедри <http://terra.chnu.edu.ua/>, наприклад з ОК16 <http://terra.chnu.edu.ua/category/np-publikacziyi/meteorologiya-i-klimatologiya/>. Як правило, стимулом до науково-дослідницької діяльності здобувачів є участь їх викладачів у вітчизняних і міжнародних проєктах відповідної тематики. Наразі цей вид діяльності відповідно до спеціальності 014.07 є вкрай низьким, що негативно віддзеркалюється на роботі здобувачів ВО. ЕГ рекомендує започаткувати загальну тематику досліджень, відповідно до профілю ОП Географія спільно з факультетом педагогіки, психології та соціальної роботи. У ЗСО зазначено участь здобувачів ВО у факультетській науково-дослідній конференції (<https://ecogeo.cv.ua/студентські-публікації/>), що підтвердили під час зустрічі і здобувачі (М. Григораш, Г. Денчиля). Також вони є учасниками студентських наукових гуртків «Освіторія ХАБ» (<https://ecogeo.cv.ua/студентський-науковий-гурток-освіто/>), зокрема Г. Денчиля, «Ксенограф» (<http://terra.chnu.edu.ua/category/ndrs/gurtok-ksenograf/>), «Сталагміт» (<http://terra.chnu.edu.ua/category/ndrs/gurtok-stalagmit/>), «Naturally» (<http://terra.chnu.edu.ua/category/ndrs/gurtok-naturally/>). Ці групи функціонують згідно з відповідними Положеннями. Дієвою формою поєднання навчання і дослідження є написання курсових (6 і 8 семестри за ОП 2018 р.; 3 і 6 семестри – ОП 2021 р.) і кваліфікаційної роботи бакалавра (ОП 2021 р.). Здобувачі ВО можуть вільно обирати тему курсової роботи із запропонованих (<https://ecogeo.cv.ua/тематика-курс-робот/>). На додатковий запит ЕГ (п. 3) ЗВО надав узагальнені витяги з протоколів кафедри економічної географії та екологічного менеджменту, що унеможливило підтвердити тематику курсових робіт, викладену на сайті. На сайті кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії (<http://terra.chnu.edu.ua/category/ndrs/kursovi-roboty/>) не представлено тем курсових робіт, але за витягами із засідання кафедри від 10.09.2021 р. ЕГ встановила, що частково теми курсових робіт не відповідають фокусу ОП, зокрема теми Н. Жилко, А. Коцюбан (3 курс), Л. Шородок, І. Якубович (4 курс) тощо. З метою полегшення написання робіт за ОП Географія та написання студентами тез, статей, конкурсних робіт тощо ЕГ рекомендовано запровадити у 2 чи 3 семестрі «складову» з організації наукової діяльності.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

ЗВО регламентує якість навчально-методичного забезпечення освітнього процесу (РПНД, навчальна література) як один з основних напрямів внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ імені Юрія Федьковича. Система перегляду та оцінювання змісту ОК у ЗВО не унормована. Фактично РПНД розробляються і затверджуються щорічно. Аналіз самих програм показав, що оновлення змісту реалізується на основі наукових досягнень і сучасних практик у географічній галузі. Педагогічний досвід враховується при оновленні змісту ОК значно менше. Про оновлення змістової складової освітніх компонентів під час онлайн-зустрічі викладачі зазначили і навели конкретні приклади такого оновлення. Зокрема, Д. Холявчук за результатами тренінгу запровадила в ОК16 Метеорологія і кліматологія роботу з застосуванням дистанційних методів в кліматології як альтернативи стаціонарним. С. Кирилук впровадив відповідно до результатів докторської роботи теми Глобальні геосистеми світу та Глобальні природні системи та їх вплив на розвиток фізико-географічних країн до ОК18 Фізична географія материків та океанів. За результатами практик та науково-дослідницької роботи створюються відеоролики для кафедрального ютуб-каналу Цілком природно (https://www.youtube.com/channel/UCxoL2CpPY9hBhvlZD4W_tQ). Рекомендована література у РПНД є переважно неоновленою, до того ж відсутні, як правило, у списку наукові праці лекторів. Поступово змінюються методи викладання, переважно на активні, про що зазначили здобувачі ВО (Г. Денчиля) і НПП (В. Підгірна). Запроваджуються як практичні роботи та елементи лекційних занять робота з періодичними виданнями, які доступні в онлайн-форматі, про що зазначено Б. Рідуш, В. Підгірною. Виклики карантинних обмежень змусили перейти на онлайн-лекції у програмі Google Meet та використання ресурсу Moodle.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Процеси інтернаціоналізації діяльності координує Відділ міжнародних зв'язків (<http://interof.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>). ЧНУ є активним учасником наукових проєктів та програми академічної мобільності Erasmus+, але в рамках реалізації ОП «Середня освіта (Географія)» випадку застосування таких програм не було. Активна співпраця з Білостоцьким університетом (Польща), де Г. Ходан, І. Добинда, Д. Холявчук, С. Кирилюк та інші проходили міжнародні стажування. Також співпраця у цьому напрямку ведеться з університетом Штефан Чел Маре (Румунія), під час стажування в якому В. Підгірна, В. Грицьку, О. Данілова поглибили досвід проведення практик. Викладачі беруть участь у міжнародних проєктах, зокрема у тристоронньому проєкті «Снігові лавини в Румунських та Українських Східних Карпатах», у результаті чого Б. Рідуш оновив зміст теми «Схили, схиліві процеси» в ОК17 Геоморфологія, а Д. Холявчук запровадила в ОК16 Метеорологія і кліматологія запропоновану при виконанні проєкту методичку розрахунку. Здобувачі ВО та НПП мають доступ до міжнародних баз даних: SCOPUS, ScienceDirect, Web of Science, Cambridge University Press, Springer Nature, JSTOR Archive Journals, що також сприяє інтернаціоналізації діяльності ЧНУ. На практичних роботах з окремих дисциплін, зокрема ОК21 Регіональна економічна і соціальна географія (М. Цепенда), здобувачі працюють з сучасними відкритими міжнародними базами даних, посилання на які представлені в середовищі Moodle. Рекомендується ЗВО активізувати роботу щодо залучення іноземних викладачів до читання гостьових лекцій методико-географічного спрямування та ширше залучати НПП до міжнародних програм стажувань відповідно до профілю ОП і дисциплін, що викладаються.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Суттєва інформаційна підтримка здобувачам щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. На ОП Географія застосовують як традиційні системи методів, так і інноваційні методички, що відповідають особливостям певних дисциплін. Перевага віддається практикоорієнтованим формам і методам навчання. Активні міжнародне співробітництво і наукова робота щодо географічного змісту ОП з подальшим впровадженням його результатів в освітній процес. Здобувачі ВО мають змогу поєднувати навчання та дослідження, зокрема позитивною практикою є можливість робити дописи науково-популярного змісту на сайті кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Недоліки відсутні. Слабкі сторони: Відсутність систематичного опитування щодо форм та методів навчання за ОП. Відсутність проявів академічної мобільності серед здобувачів. Недостатнє врахування галузевого (освітнянського) аспекту при науково-дослідницькій діяльності викладачів та здобувачів, зокрема і при написанні курсової роботи. Необґрунтоване використання певних методів для досягнення відповідних ПРН, зокрема за ОК28, повне співпадіння системи методів для практик різної спрямованості (ОК37 і ОК36), але відповідні ПРН досягаються і за рахунок інших ОК, що у цілому визначає це як слабку сторону. Рекомендуємо: Проводити опитування щодо форм та методів навчання, критеріїв оцінювання тощо, моніторинг за окремими навчальними дисциплінами з метою конкретизації за ОП, а не факультетом у цілому. Запровадити «складову» з організації наукової діяльності з метою полегшення написання курсових робіт, кваліфікаційної роботи бакалавра як форми атестації за ОП Географія та залучення здобувачів до наукової діяльності за фахом ОП. Усіляко сприяти забезпеченню процесу академічної мобільності. Посилити відповідно до фахової спрямованості ОП публікаційну активність з метою подальшого впровадження в освітній процес. Активізувати роботу щодо залучення іноземних викладачів до читання гостьових лекцій методико-географічного спрямування та ширше залучати НПП до міжнародних програм стажувань відповідно до профілю ОП і дисциплін, що викладаються.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Проаналізувавши сильні та слабкі сторони Критерію 4, можна визначити, що рівень відповідності критерію – В, бо за критерієм 4 ОП цілком відповідає акредитаційним вимогам за підкритеріями 4.2, 4.4, за підкритеріями 4.1, 4.3 та 4.5 ОП, що акредитується, має незначні слабкі сторони. До позитивної практики слід віднести суттєву інформаційну підтримку здобувачів щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів, участь здобувачів у дописах науково-популярного змісту на сайті кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії. За критерієм 4 визначено слабкі сторони, які не є суттєвими та

підлягають виправленню, а саме відсутність систематичного опитування здобувачів щодо форм та методів навчання за ОП, недостатнє врахування галузевого (освітнянського) аспекту при написанні курсової роботи, необгрунтоване використання певних методів для досягнення відповідних ПРН.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Контрольні заходи, процедура оцінювання висвітлені у р. 6 Положення про організацію освітнього процесу... (https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWuYTRXbI5-Gg/view), Положенні про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів ВО... (<https://drive.google.com/file/d/1aDDzrMzuZ7OA1CervuLzeYLONEosLySV/view>). Атестацію також регламентує Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи Екзаменаційної комісії... (https://drive.google.com/file/d/1-JYnU5bt8e_KIz4-ALQPDuSOLFGd6mN8/view), а критерії оцінювання – Методичні рекомендації до написання кваліфікаційних бакалаврських робіт (<https://drive.google.com/file/d/19f4zzvo64bPo14HogKdTI87aYK7w-oY8/view>). Серед форм контрольних заходів на ОП передбачені вхідний, поточний, підсумковий види контролю, атестація. Форми контрольних заходів визначено в ОП, НП, силабусах, РПНД (http://geo.chnu.edu.ua/?page=ua/051specialties/10_014serosv). Для ОК переважає як форма підсумкового контролю – екзамен. З усіх без виключення дисциплін передбачена накопичувальна система нарахування балів, на підсумковий контроль припадає 40 балів. Форми контрольних заходів є чіткими, зрозумілими, оприлюднені детально, критерії оцінювання здобувачів ВО дозволяють встановити досягнення результатів навчання для кожного ОК та ОП у цілому, бали є збалансованими між окремими складовими результатів навчання. Але у силабусах, РПНД критерії оцінювання оприлюднені узагальнено (надано шкалу оцінювання та розподіл балів за видами робіт), до прикладу ОК10 Топографія з основами геодезії (http://www.geoukr.chnu.edu.ua/res//geoukr/so-21/Rob_pr-topogr_so.pdf, http://www.geoukr.chnu.edu.ua/res//geoukr/subjects/topogr_c_o.pdf). Методичні вказівки (<https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/931/Топо%26Geod.pdf?sequence=1&isAllowed=y>) не відповідають РПНД, не містять критеріїв оцінювання. З ОК22 Методика викладання географії (https://drive.google.com/file/d/1UusNGSodsq9KyWfG8jF45P_YqygqEnfk/view, <http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/014/sylabusu/MVG.pdf>) методичні вказівки не оприлюднені, відповідно студенти отримують інформацію про критерії оцінювання тільки усно, що є незручним, але натомість у РПНД прописані форми контролю, включно з самостійною роботою. ЕГ рекомендує внести до силабусів або оприлюднених методичних вказівок критерії оцінювання здобувачів ВО за кожним видом роботи. Під час спілкування з фокус-групами встановлено, що на початку вивчення дисципліни здобувачі знайомляться з формами і критеріями оцінювання з оприлюднених документів, викладачі роз'яснюють їх на першому занятті, чим досягається прозорість і зрозумілість. Опитування «Викладач очима студентів» за 2019-2020 н.р. свідчить про те, що 80 % здобувачів ГФ визначили, що викладачі дотримуються заявлених на початку курсу критеріїв оцінювання, використовують різні форми контролю, а система накопичення балів прозора і доступна (<http://www.sociology.chnu.edu.ua/res//sociology/zvitvykladach2020.pdf>, с. 20).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт за спеціальністю 014 Середня освіта галузі знань 01 Освіта / Педагогіка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відсутній. За ОП «Географія» з метою атестації здобувачів ВО передбачений в ОП 2018 р. ([http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/1/osvitni.programu/op_serednya%20osvita\(bakalavr\)2018.pdf](http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/1/osvitni.programu/op_serednya%20osvita(bakalavr)2018.pdf)) комплексний кваліфікаційний іспит, програма якого представлена на сайті і датується 2020 р. ([http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/1/navch.proc/prohrama%20kompleksnoho%20derzhispytu%20serednya%20osvita%20\(bakalavr\).pdf](http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/1/navch.proc/prohrama%20kompleksnoho%20derzhispytu%20serednya%20osvita%20(bakalavr).pdf)), також аналогічна програма була надана на запит ЕГ (п. 2). Кредити ЄКТС на підготовку і складання комплексного кваліфікаційного іспиту в ОП не передбачені. В ОП зазначена рівноважна структура завдань іспиту (з педагогіки, теорії й методики навчання та з предметної спеціалізації «Географія»), що підтверджує і його програма, яка визначає перелік питань до іспиту у обсязі по 2 питання з кожної частини, зокрема з фізичної географії (ЗПО17, ЗПО22), соціальної та економічної географії (ЗПО20, ЗПО23), педагогіки і психології (ЗПО4, ЗПО11, ЗПО16), методики викладання географії у школі (ЗПО21). Робочі навчальні плани заочної форми навчання (відповідь на запит ЕГ п. 1) теж підтверджують написання здобувачами комплексного кваліфікаційного іспиту. Іспит проводиться в усній формі, під час карантинних обмежень із використанням засобів відео зв'язку Google Meet. Критерії оцінювання наведені у програмі комплексного кваліфікаційного іспиту. Передумовами якісної підготовки до комплексного кваліфікаційного іспиту є низка відповідних дисциплін, зазначених вище. Натомість здобувачі денної форми навчання (про що вони зазначили під час онлайн-зустрічі) працюють над виконанням кваліфікаційної роботи бакалавра, яка передбачена тільки як ОК40 в ОП 2021 р. ([http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/1/osvitni.programu/op_serednya%20osvita%20\(bakalavr\)%202021.pdf](http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/1/osvitni.programu/op_serednya%20osvita%20(bakalavr)%202021.pdf)) і не передбачена в ОП 2018 р. В ОП 2021 р. вже виділено на підготовку кваліфікаційної роботи 6,0 кредитів ЄКТС, що є позитивним кроком у напрямі формування оптимального навантаження на здобувача. Вимоги до виконання кваліфікаційних робіт розміщено на сайті <https://drive.google.com/file/d/19f4zzvo64bPo14HogKdTI87aYK7w->

oY8/view, також передбачено проходження перевірки на наявність неправомірних запозичень. Наявність тільки кваліфікаційної роботи в ОП не передбачена нормативними документами ЧНУ, зокрема Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи Екзаменаційної комісії... (https://drive.google.com/file/d/1-JYnU5bt8e_KIz4-AIQPDuSOLFGd6mN8/view, с. 5). Передумовами виконання якісної кваліфікаційної роботи за НП 2021 р. є тільки курсова робота, при написанні якої частково формуються первинні навички самостійної наукової роботи. Тому ЕГ рекомендує увести як ОК дисципліну, яка б передбачала підготовку здобувачів до самостійного наукового дослідження.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В ЧНУ унормовано внутрішніми документами (Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти... (<https://drive.google.com/file/d/1aDDzrMzuZ7OA1CervuLzeYLOEosLySV/view>), Положення про організацію освітнього процесу... (https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWyTRXbI5-Gg/view, п. 6), додаток до Положення про організацію освітнього процесу... у частині проведення поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів фахової передвищої та вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання <https://drive.google.com/file/d/12PeO8VqGqWNJriqcCy5dR9LHygBaJ6-W/view>) різновиди контрольних заходів, чіткі і зрозумілі правила їх проведення, що доступні для усіх учасників освітнього процесу. Окремим Положенням про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів ЧНУ імені Юрія Федьковича (наказ ректора № 36 від 04.02.2020, <https://drive.google.com/file/d/16FPnNMJXd2al362HvDwmvnoZ5uEih42ks/view>) регламентується порядок оскарження результатів семестрових контрольних заходів. Види контрольних заходів, розподіл балів висвітлені у РПНД та силабусах, а графік контрольних заходів – у розкладі на сайті ГФ ЧНУ ([http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/1/navch.proc/2021/grafik%20rubignogo%20kontr%20\(1sem.2021-2022\).pdf](http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/1/navch.proc/2021/grafik%20rubignogo%20kontr%20(1sem.2021-2022).pdf), <http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/o6stud/o8rozkl>) та факультетському стенді, що є абсолютно доступно як здобувачам, так і НПП. В ЧНУ пропагується принцип академічної доброчесності, зокрема в плані об'єктивності і неупередженості екзаменаторів, що було доведено на усіх зустрічах. Зокрема, це досягається переважанням тестового контролю у середовищі Moodle з моментальним отриманням результату (І. Бузинська, М. Цепенда, С. Кирилюк), оприлюдненням захистом практичних робіт і публічними виступами на семінарах (П. Чернега), накопичувальною системою нарахування балів (Я. Гарабазів, М. Цепенда), залучення двох викладачів на дисципліну, як правило, окремо на лекції (підсумкові контролю) і на практичні (поточне нарахування балів), до прикладу ОК10 Топографія з основами геодезії, ОК17 Геоморфологія, ОК18 Фізична географія материків і океанів (<http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/stud/rozkl%2020-09.pdf>), викладеними у силабусах та РПНД системою нарахування балів (С. Кирилюк, Д. Холявчук), функціонуванням Положення про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів. З останнім студенти і представники студентського самоврядування ознайомлені, але розказати процедуру не змогли. Порядок повторного проходження контрольних заходів визначені у згаданих положеннях. Під час спілкування зі здобувачами ЕГ підтверджено відсутність випадків конфліктних ситуацій, необ'єктивного оцінювання тощо. Ознайомлення з нормативною базою, онлайн-спілкування з ЕГ здобувачів освіти свідчать про розуміння і прозорість, об'єктивність і неупередженість проведення і оцінювання контрольних заходів.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

В ЧНУ визначені чіткі і зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, які відкрито висвітлено на офіційному сайті ЗВО, зокрема Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату... (https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJI2ot4UeSq2_BSGadrPl_/view), Положення про організацію освітнього процесу (https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWyTRXbI5-Gg/view, п. 7.16), Правила академічної доброчесності... (https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view), де викладені профілактичні заходи запобігання плагіату, шляхи дотримання академічної доброчесності НПП і здобувачами ВО, порядок здійснення перевірки на академічний плагіат, процедура подання апеляції та її розгляду. Університет популяризує академічну доброчесність, затверджений Етичний кодекс... (https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF_CepI-k98GPc9E8KznQ/view), який розкриває норми академічної доброчесності, принципи та процедури її забезпечення, засади діяльності Етичних комісій. Функціонує комісія з питань етики та академічної доброчесності ГФ, до складу якої входить 11 осіб, у т.ч. представники НПП з кожної кафедри та студентства. З викладачів за ОП «Географія» до згаданої комісії входить 4 особи. У ЧНУ складено план заходів з популяризації академічної доброчесності на 2022 р. (http://www.chnu.edu.ua/res//chnu.edu.ua/akadem_dobr/zakhody_popul_akad_dobr_chnu.pdf), якого неухильно дотримується і ГФ. Популяризаційні та інформаційні заходи проводяться як для викладачів, так і студентства. Серед перших слід назвати: Академічна доброчесність: теорія і практика (19.05.2021), Академічна доброчесність: виклики сучасності (18.03.2021), зустрічі з заступником директора наукової бібліотеки ЧНУ з питань інформаційних

технологій О. Шилюком. Для студентства проводяться здебільшого інформаційні години (25.05.2021, 25.03.2021, 07.04.2021, 16.12.2020). На сайті ЧНУ (http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/akadem_dobr), ГФ ЧНУ (http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/072akad_dobr) є спеціальні сторінки, присвячені популяризації академічної доброчесності та її основним нормам. Також інформація розміщена на кафедральних стендах у головному корпусі, зокрема на кафедрі економічної географії та екологічного менеджменту. В ЧНУ здійснюється перевірка курсових і кваліфікаційних робіт на наявність неправомірних запозичень в системі Unichек безплатно. При онлайн спілкуванні з фокус-групою здобувачів ЕГ встановлено, що здобувачі (І. Бузинська, О. Унгурян, Г. Денчиля, М. Григораш) обізнані з політикою академічної доброчесності, наявними положеннями і комісіями, критеріями, за яких робота визнається оригінальною (80%). Випадків повторної перевірки курсових робіт не було, але здобувачі ВО повідомлені про повернення роботи на доопрацювання за умови перевищення показників. Також на наявність неправомірних запозичень перевіряються індивідуальні навчально-дослідницькі завдання. НПП також добре обізнані про академічну доброчесність.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Положення, що регламентують механізми проведення контрольних заходів, процедури оцінювання та оскарження результатів навчання, наявні у вільному доступі на сайті ЗВО. Здобувачі вчасно отримують інформацію про контрольні заходи і форми їх проведення, які дозволяють встановити рівень досягнення здобувачем ВО результатів навчання. Уся інформація про проведення підсумкових контрольних заходів розміщується на сайті ГФ та на стенді біля деканату. Правила проведення контрольних заходів є чіткими і зрозумілими, доступними для всіх учасників освітнього процесу. Об'єктивність екзаменаторів досягається комплексом заходів. Ефективна та широка популяризація академічної доброчесності, функціонування на ГФ комісії з питань етики та академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Недоліки за ОП відсутні. Але мають місце певні слабкі сторони. В робочих програмах навчальних дисциплін не конкретизовані критерії оцінювання різних видів робіт здобувачів ВО, підсумкового та проміжного контролю. Невідповідність між формами атестації, висвітлених в ОП 2018 р., робочих навчальних планах для 4 курсу на 2021-2022 н.р., і підготовкою здобувачами 4 курсу кваліфікаційних робіт. Невідповідність форм атестації в ОП 2021 р. локальному нормативному документу ЗВО, як-то Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи Екзаменаційної комісії... (https://drive.google.com/file/d/1-JYnU5bt8e_KIz4-AlQPDuSOLFGd6mN8/view, с. 5). Відсутність в ОП 2021 р. ОК науково-педагогічного змісту, який б підводив до якісного виконання курсових робіт та кваліфікаційної роботи бакалавра. Відсутність на сайтах випускових кафедр рекомендованої тематики кваліфікаційних робіт студентів. Слабке ознайомлення здобувачів ВО з Положенням про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів. Рекомендації: конкретизувати в робочих програмах навчальних дисциплін / силабусах критерії оцінювання практичних/лабораторних робіт, поточних та підсумкових контрольних заходів. Посилити контроль за дотриманням форм атестації, визначених в ОП, привести зазначені в ОП 2021 р. форми атестації до нормативних положень ЗВО. Наповнити цифровий репозитарій кваліфікаційними і курсовими роботами. Розмістити рекомендовану тематику кваліфікаційних робіт бакалаврів на сайтах випускових кафедр, на сторінці ОП (http://geo.chnu.edu.ua/?page=ua/051specialties/10_014serosv) або у Методичних вказівках до виконання кваліфікаційної роботи бакалавра. Увести як ОК дисципліну, що передбачає підготовку здобувачів до самостійного науково-педагогічного дослідження. Провести інформаційні заходи з метою ознайомлення здобувачів ВО з Положенням про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

За результатами аналізу сильних та слабких сторін Критерію 5, можна визначити, що Рівень відповідності критерію – В, бо за критерієм 5 ОП цілком відповідає акредитаційним вимогам за підкритеріями 5.3, 5.4, за підкритеріями 5.1 та 5.2 ОП, що акредитується, має незначні слабкі сторони. До позитивної практики слід віднести широку популяризацію академічної доброчесності. Вчасне і різнопланове інформування про контрольні заходи і форми їх проведення, практика формування внутрішньої культури якості є сильними сторонами ОП. За критерієм 5 наявні певні слабкі сторони, які не носять суттєвого характеру, зокрема, недостатньо конкретизовані критерії оцінювання різних видів робіт, що реалізуються протягом вивчення дисципліни, не оприлюднена рекомендована тематика кваліфікаційних робіт, слабе ознайомлення здобувачів з окремими положеннями, що регламентують процес апеляції. Але вказані недоліки суттєво не впливають на якість підготовки здобувачів ВО та підлягають виправленню.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Освітній процес за ОП «Географія» забезпечує кваліфікований науково-педагогічний колектив ЧНУ. ЕГ встановила, що академічна кваліфікація викладачів, їх публіцистична, наукова діяльність, процедура добору за кожним ОК у цілому забезпечують досягнення визначених ОП цілей та ПРН (табл. 2). Так, ОК17 Геоморфологія забезпечує д. географ. н. за спеціальністю Геоморфологія та палеогеографія Б. Рідуш, ОК14 Загальна гідрологія з основами океанології – д. географ. н. за спеціальністю Гідрологія суші, водні ресурси, гідрохімія Ю. Ющенко, ОК4 Психологія: загальна, вікова, педагогічна – к. психол. н. О. П. Проскурняк, науково-дослідницька діяльність яких повністю співпадає з тематикою дисциплін. Серед НПП є викладачі, які мають публікації і стажування не тільки за академічним профілем, але і за освітньою тематикою, зокрема В. Підгірна (ОК30), Н. Заблотовська (ОК10). Окремі викладачі, підтверджуючи професійну кваліфікацію, мають практичну роботу у ЗЗСО (О. Чубрей є за сумісництвом вчителем географії, економіки та екології Глибоцького ліцею, Н. Заблотовська – спеціалізованої школи I-III ступенів № 22 ЧМР (наразі ліцей № 13), І. Косташук – професор кафедри методики викладання природничо-математичних дисциплін Інституту післядипломної педагогічної освіти в Чернівецькій області. Аналіз табл. 2 Відомостей про СО, розкладу занять (<http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/stud/rozkl2.11.pdf>), навчальних планів, сайтів випускових кафедр (<https://ecogeo.cv.ua/>, <http://terra.chnu.edu.ua/>) засвідчує, що у структурі НПП, що викладають обов'язкові професійно-спрямовані дисципліни на ОП, науковий ступінь кандидата наук мають 73 % викладачів, доктора наук – 27 %, вчене звання доцента – 68 % та професора – 18 % викладачів, паритет між чоловіками та жінками. 17 викладачів володіють іноземною мовою, у т.ч. румунською, англійською. Простежуємо у цілому значний досвід науково-педагогічної роботи (стаж роботи НПП переважно в межах 15-38 років, четверо – зі стажем до 10 років. Водночас ЕГ відмічає слабку професійну активність НПП відповідно до профілю дисциплін (зокрема ОК2 Іноземна мова (за професійним спрямуванням, англійська, німецька), ОК22 Методика викладання географії, ОК23 Дидактика викладання фізичної географії, ОК24 Дидактика викладання соціально-економічної географії) або у цілому (Л. Гіков, А. Плегуца). ЕГ рекомендовано посилити публіцистичну активність відповідно до предметної області окремих навчальних дисциплін (до прикладу, ОК19 Біогеографія з основами екології; ОК22 Методика викладання географії); відповідність Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності (Л. Гіков, А. Плегуца). Підвищення кваліфікації НПП реалізується у ЗВО України та в рамках міжнародних програм підвищення кваліфікації, зокрема і за профілем ОП, що акредитується. Рівень викладання і доступності фахових і суспільних дисциплін задовольняє здобувачів ВО на рівні вище середнього (<http://geo.chnu.edu.ua/res/geo/stud/Zadovolenist%20stud%20metodamu%20vuklad%20navch%20oduscuplin.pdf>).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного відбору викладачів кафедри є прозорими, чіткими і кількарівневими відповідно до Положення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників у ЧНУ імені Юрія Федьковича (https://drive.google.com/file/d/1hm-on4WmOXuAn4Q_oiz1b4GuR9-77J53/view), що дозволяє забезпечити неупередженість і різностороннє врахування якостей претендентів на посаду НПП. Під час онлайн-зустрічі ЕГ з адміністративним персоналом начальник відділу кадрів Н. Яценюк наголосила на показниках добору НПП, зокрема це участь у стажуваннях та програмах підвищення кваліфікації за фахом дисципліни, публіцистична діяльність, підсумки науково-педагогічної роботи за попередній період (рейтингування). Конкурс на заміщення вакантної посади оголошується ректором ЧНУ і публікується на офіційному сайті університету. Термін подання заяв та документів складає один місяць. Процедура відбору є наступною: обговорення кандидатур претендентів на заміщення посади викладачів проводиться в їх присутності на засіданні кафедри, яка надає висновки, передача висновків кафедри про професійні та особистісні якості претендентів конкурсній комісії, розгляд документів конкурсною комісією, розгляд кандидатур претендентів на посади доцента, викладача, старшого викладача, асистента Вченою радою географічного факультету. Особа, що претендує вперше на посаду попередньо проводить відкрите заняття. Професор кафедри обирається таємним голосуванням на Вченій раді ЧНУ за висновками відповідної кафедри, конкурсної комісії. Про продовження контракту приймається рішення на основі подання повного пакету документів із заявою про продовження контракту, схвалення звіту НПП на засіданні кафедри і конкурсною комісією із урахуванням педагогічних і кваліфікаційних якостей, результатів рейтингування, виконання індивідуального плану.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЧНУ здійснює залучення роботодавців до окремих видів організації та реалізації навчального процесу. На ОП Географія переважно це спостерігається у рамках перегляду та оновлення ОП, практичної підготовки здобувачів та у зворотному напрямі – надання методичної допомоги ЗЗСО зі сторони викладачів ЧНУ. Під час перегляду ОП університет надсилає матеріали роботодавцям для отримання пропозицій, проводяться відкриті онлайн-зустрічі для обговорення надісланих пропозицій, що підтвердили С. Лазурко, С. Оглоб'як, С. Власов під час зустрічі з

роботодавцями. Представники роботодавців (Г. Білянн, Д. Глобак) є рецензентами ОП «Географія», Н. Куриш, С. Власов, К. Мельничук, Ю. Чубрей, У. Пілат, ін. приймали участь в онлайн-зустрічі-обговоренні ОП Географія (http://geo.chnu.edu.ua/?page=ua/051specialties/10_014serosv/b4stakeholders). Н. Куриш минулого року була головою ЕК. Між ЧНУ та управлінням освіти Чернівецької міської ради (<http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/1/dogovir%20pro%20spivpracyu.pdf>), Департаментом освіти і науки Чернівецької обласної державної адміністрації (<http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/Dogovir%20pro%20spivrobitnuctvo.pdf>) укладено договори щодо проходження здобувачами практики у ЗССО м. Чернівці та Чернівецької області відповідно. Проходження педагогічної практики на базі закладів освіти, очільниками яких вони є, під час зустрічі з роботодавцями підтвердили Д. Глобак, Т. Унгурян, Н. Куриш, начальник відділу освіти, молоді та спорту Герцаївської міської ради М. Павалакі. Також вони підтвердили подальше працевлаштування здобувачів у ЗССО. Представники роботодавців, зокрема В. Ілку, залучені до проведення тренінгів зі здобувачами, що навчаються на ОП Географія, з виховного ([http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/010news/archive&data\[16731\]\[news_id\]=15611](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/010news/archive&data[16731][news_id]=15611)), освітнього ([http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/010news/archive&data\[16731\]\[news_id\]=15589](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/010news/archive&data[16731][news_id]=15589)) напрямку, проектного менеджменту, до профорієнтаційних заходів (Ю. Чубрей, 13.11.2021, питання Концепції розвитку НУШ, бюджетної децентралізації, грантових проєктів на рівні ОТГ, http://geo.chnu.edu.ua/?page=ua/051specialties/10_014serosv/b4stakeholders), до тренінгу з розвитку soft skills (Х. Чубрей, 8.12.2021, [http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/010news/archive&data\[16731\]\[news_id\]=15606](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/010news/archive&data[16731][news_id]=15606)), що підтвердили і здобувачі ВО (А. Штефуряк, І. Бузинська). Цікавою формою є проведення майстер-класів елементу навчального уроку, під час якого здобувачі знайомляться в онлайн-режимі з роботою вчителів на певних етапах уроків ([http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/010news/archive&data\[16731\]\[news_id\]=15589](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/010news/archive&data[16731][news_id]=15589)). На ГФ ЧНУ імені Юрія Федьковича є позитивна практика роботи Ради стейкхолдерів ([http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/010news/archive&data\[16731\]\[news_id\]=14870](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/010news/archive&data[16731][news_id]=14870), [http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/010news/archive&data\[16731\]\[news_id\]=15592](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/010news/archive&data[16731][news_id]=15592), [http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/010news/archive&data\[16731\]\[news_id\]=15733](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/010news/archive&data[16731][news_id]=15733)), про що на зустрічі наголосив декан ГФ М. Заячук.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

У процесі спілкування з представниками фокус-груп ЕГ переконалася, що залучення професіоналів-практиків, експертів галузі та представників роботодавців до проведення аудиторних занять на ОП Географія спеціальності 014 Середня освіта на першому (бакалаврському) рівні є епізодичним, відбувається на громадських засадах, на умовах взаємовигідної співпраці. Переважають бінарні лекції з дисциплін вибіркового блоку. Приклади залучення роботодавців у якості гостьових лекторів на бінарні лекції наведені у Відомостях про СО та на сайті ГФ (http://geo.chnu.edu.ua/?page=ua/051specialties/10_014serosv/b4stakeholders), зокрема бінарні лекції з ВБ5.14 (ЗПВ9 за ОП 2018 р.) Основи географічного менеджменту і маркетингу (13.10.2020, 20.11.2020) спільно із І. Пашанюк, О. Лейберюком, з ВБ4.3 (ППВ5 за ОП 2018 р.) Геоєкологія (23.11.2020) спільно із В. Стратієм, з ВБ5.15 (ЗПВ4 за робочим НП для студентів 3-4 курсів на 2021-2022 р., в ОП 2018 р. цей курс відсутній, також відсутнє обґрунтування його включення до робочого НП <https://docs.google.com/document/d/12IiS9HvCUMSvzAtY9NIInfgbMCFY4bMuf/edit>) Актуальні питання сучасної економічної географії (14.09.2021) спільно із І. Костащук. Проведення бінарних лекцій з обов'язкових ОК є менш поширеним. Як приклади, слід навести бінарні лекції з ОК12 (ЗПО8 за ОП 2018 р.) Основи раціонального природокористування і охорона природи спільно з О. Томнюк (25.11.2020), ОК22 (ЗПО22 за ОП 2018 р.) Методика викладання географії спільно з М. Крушельницьким (14.04.2021), ОК 31 (ППО5) Спецкурс з проблем викладання географії в ЗССО (новітні технології викладання) спільно з Л. Чернегою (07.04.2021). Водночас ЕГ рекомендує, зважаючи на потужну співпрацю з роботодавцями, ширше охопити академічну спільноту, представників роботодавців та експертів галузі для проведення бінарних лекцій, практичних занять, виконання педагогічних експериментів випускників за ОП Географія тощо.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

В ЗВО сформована система професійного розвитку викладачів, що відповідає їх потребам та інтересам. Така позиція наскрізною лінією проходить у Статуті ЧНУ імені Юрія Федьковича (<https://drive.google.com/file/d/0B1PzclSOKFQnVm9xSzJHdWsiX3BVdTRSMWoxUjNbdRYzFr/view?resourcekey=o-S-VTuQ81cyYf1gMt1-HRcA>, п. 4.3-5, 8.1.4.4, 8.17.10, 8.21), Положенні про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників ЧНУ імені Юрія Федьковича (https://drive.google.com/file/d/1opL_rGqQxGOytwv1IkoQUAKdJInQeK6/view) згідно з яким підвищення кваліфікації за накопичувальною системою складає 6 кредитів ЄКТС на 5 років. ЧНУ провадить освітню діяльність з підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Прикладні аспекти географічної освіти за спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія) (<https://drive.google.com/file/d/19EctPylCACbQoYUlc--3oKBWT3LYArRL/view>), якою можуть скористатися і викладачі ЧНУ (серед викладачів ОП – Г. Ходан). Найбільш поширеними формами підвищення кваліфікації є міжнародне (Б. Рідуш, Г. Ходан, С. Кирилюк, І. Костащук, В. Нагірна, О. Данілова, В. Грицьку, М. Цепенда, І. Добинда, Т. Радзіняк) та у ЗВО України (І. Костащук, М. Проскурняк, М. Цепенда). Підвищення кваліфікації відбувається і шляхом захисту кандидатських та докторських дисертаційних робіт (І. Костащук, О. Чубрей). Також ЧНУ організовує курси підвищення кваліфікації за програмою «Основи користування Moodle» (3 кредити ЄКТС), яким скористалися О. Чубрей, Б. Рідуш, В. Нагірна, О. Данілова, М. Цепенда. Однією з форм підвищення кваліфікації є міжнародні наукові конференції, організатором яких виступає ЧНУ, зокрема «Культурний ландшафт як географічний феномен», учасники якої (Б. Рідуш, С. Кирилюк, Г. Ходан, М. Проскурняк,

П. Чернега) за участь та публікацію у конференційному збірнику отримали сертифікат на 30 годин (<https://www.youtube.com/watch?v=2euwJrIo2l8>, <http://terra.chnu.edu.ua/kulturnyj-landschaft-yak-geografichnyj-fenomen-sertyfikaty/>). Викладачі проходять підвищення кваліфікації, формуючи і загальні компетентності («Академічна доброчесність: онлайн-курс для викладачів» на платформі Prometheus – Н. Заблотовська, В. Бурка, С. Кирилюк, І. Добинда), і цифрові (Цифрові інструменти Google для закладів вищої, фахової передвищої освіти – С. Кирилюк, Цифровий простір педагога – Н. Заблотовська). Незначну частку серед стажувань та підвищення кваліфікації становить підвищення майстерності і кваліфікації безпосередньо за психолого-педагогічним циклом, переважно у вигляді вебінарів (Н. Заблотовська, О. Чубрей, В. Нагірна, М. Цепенда, Г. Ходан, І. Добинда). У цілому, система професійного розвитку відповідає потребам та інтересам викладачів, є різносторонньою та багатоманітною. Експертна група вважає за доцільне рекомендувати науково-педагогічним працівникам брати активнішу участь у тренінгах та семінарах, зокрема з педагогіки та методики викладання, з метою постійного підвищення педагогічної майстерності, що викликано потребами сучасного суспільства.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЧНУ імені Юрія Федьковича стимулює розвиток викладацької майстерності, що відзеркалено у Статуті ЗВО від 23.11.2016 р. (<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnVm9xSzJHdWs1X3BVdTRSMWoxUj1Nb1dRYzFr/view?resourcekey=0-S-VTuQ81cyYf1gMt1-HRcA>, п. 2.2.3). У відповідь на це у ЧНУ функціонує дієва система заохочення НПП за досягнення в науково-педагогічній діяльності, працюють Положення про встановлення індивідуальних надбавок стимулюючого характеру до зарплати професорсько-викладацькому складу Чернівецького національного університету (<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnRTdLaUdBYVd6cHdsVDFkYjk3cWxRZXZheUt3/view?resourcekey=0-1eFSJGThuEiPQdq-D45sWA>), Положення про порядок преміювання працівників Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnRTdLaUdBYVd6cHdsVDFkYjk3cWxRZXZheUt3/view?resourcekey=0-1eFSJGThuEiPQdq-D45sWA>). Відповідно до Положення про встановлення індивідуальних надбавок..., наприклад, проводиться рейтингування НПП за науковою, навчально-методичною, гуманітарно-виховною видами діяльності окремо серед професорів, доцентів та асистентів. За результатами рейтингування викладачі отримують матеріальне заохочення що є позитивною практикою. Також здійснюється рейтингування кафедр, відповідно до результатів якого кафедри отримують матеріальне заохочення, яке розподіляється серед викладачів відповідно до їх внеску, що також виступає позитивною практикою. Премії отримують і наукові керівники студентів-переможців Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт. Матеріальне заохочення здійснюється за рахунок економії фонду заробітної плати, про що підтвердили під час онлайн-зустрічі ректор Р. Петришин, проректор з наукової роботи А. Саміла. У процесі роботи ЕГ переконалася, що на географічному факультеті наявна реальна і потужна практика преміювання викладачів. Одним із дієвих способів заохочення викладачів є щорічні грамоти, подяки ЧНУ, МОН України, НЦ «Мала академія наук України» тощо. Так, серед викладачів, що забезпечують освітній процес за ОП Географія, за крайні два-три роки отримали Подяку МОН України – Б. Рідуш (2020), Подяку Національного центру «Мала академія наук України» – Н. Заблотовська (2020), Д. Холявчук (2021), Почесну грамоту Національного центру «Мала академія наук України» – О. Чубрей (2019), Д. Холявчук, Н. Заблотовська (2020), Почесну грамоту Чернівецької обласної ради – О. Чубрей, О. Данілова, С. Кирилюк (2021); Подяку Департаменту освіти і науки Чернівецької обласної державної адміністрації – О. Чубрей, Н. Заблотовська (2019) тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Наявність прозорої, неупередженої, кількарівневої процедури конкурсного добору викладачів з урахуванням їхнього фаху та можливості викладати певні дисципліни, публіцистичної активності відповідно до окремих положень. Рейтингування кафедр (преміювання у різному розмірі 2/3 кафедр університету), викладачів окремо професорів, доцентів, асистентів (1/3 НПП). Підвищення кваліфікації має різносторонні форми (від вебінарів і тренінгів, підвищення кваліфікації у ЧНУ до міжнародних стажувань) та спрямування (розширення фахових, загальних, мовних, інформаційно-комунікаційних, менеджерських компетентностей). Активна співпраця з роботодавцями, функціонування Ради стейкхолдерів на ГФ, проведення бінарних лекцій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Недоліки за ОП відсутні. Але мають місце певні слабкі сторони. Зокрема, за деякими ОК публікативна активність щодо відповідності предметній області дисципліни є низькою (ОК22 Методика викладання географії, ОК23 Дидактика викладання фізичної географії, ОК24 Дидактика викладання соціально-економічної географії тощо), а окремі викладачі мають взагалі дуже низьку наукову активність (Л. Гіков, А. Плегуча); у науково-педагогічних працівників відсутні за спрямуванням ОП наукові праці, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science; незважаючи на активну співпрацю з роботодавцями, залучення фахівців-практиків до аудиторних занять на ОП Географія є епізодичним. Експертною групою рекомендуємо посилити наукову діяльність відповідно до предметної області ОП, підвищити публікаційну активність у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та

Web of Science, сприяти активнішому залученню до проведення бінарних лекцій, практичних занять, виконання педагогічних експериментів фахівців-практиків, академічної спільноти; долучатися до тренінгів та семінарів психолого-педагогічної спрямованості відповідно до спеціальності 014 Середня освіта.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

За результатами аналізу сильних та слабких сторін Критерію 6, можна визначити, що Рівень відповідності критерію – В, бо за критерієм 6 ОП цілком відповідає акредитаційним вимогам за підкритеріями 6.2, 6.3 та 6.6, за підкритеріями 6.1, 6.4 та 6.5 дана ОП має незначні слабкі сторони. Інноваційна практика відсутня. Академічна та професійна кваліфікація викладачів, що викладають за даною ОПП, дозволяє забезпечити досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання. Такі слабкі сторони, як невідповідність публікацій змісту освітнього компоненту за окремими ОК, епізодичне і несистематичне залучення фахівців-практиків до аудиторних занять, недостатньо активне стажування та підвищення кваліфікації відповідно до фаху ОП, не ускладнюють процес отримання освітніх послуг та підлягають виправленню.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час проведення огляду матеріально-технічної бази ЕГ переконалась у наявності великої кількості матеріально-технічних ресурсів для забезпечення досягнення визначених ОП цілей та ПРН. Зокрема на факультеті наявні палеогеографічна лабораторія з необхідним обладнанням (лупи, мікроскопи, різноманітні колекції), аудиторії лекційних та практичних занять з мультимедійним обладнанням, комп'ютерні класи з картографічним програмним забезпеченням Arcgis. Серед фахового навчально-методичного забезпечення наявні навчальні карти, атласи, методичне забезпечення дисциплін, навчальні наочні стенди, нівелір. Під час аналізу змісту ОП ЕГ переконалась, що навчально-методичне забезпечення ОП сприяє досягненню цілей, завдань, ПРН. Також це підтвердили здобувачі освіти під час проведення фокус-груп. Практична підготовка забезпечується на базі студентських практик у с. Мигове, ґрунтово-геохімічної лабораторії (<http://surl.li/apijo>), навчально-наукової геофізичної обсерваторії (<http://surl.li/aptxz>), природничого музею (<http://surl.li/aptye>), <http://surl.li/apgnk>), палеогеографічної лабораторії (<http://surl.li/apgnr>). Функціонує університетський електронний репозитарій Archer (<http://surl.li/apgnv>), електронний репозитарій кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії (<http://surl.li/apgnx>). Здобувачі мають доступ до онлайн-платформи дистанційного навчання, (<http://surl.li/afkxb>). В університеті функціонує наукова бібліотека (<http://surl.li/afkwz>) з необхідною літературою та доступом до НМБ. Позитивною практикою є наявність окремої факультетської бібліотеки з читальною залом та фаховою літературою, а також наявність цифрового метеокомплексу, який дозволяє проводити унікальні дослідження метеорологічного спрямування. Проаналізувавши наявне матеріально-технічне забезпечення, ЕГ дійшла висновку, що матеріально-технічні ресурси, які використовуються в процесі реалізації ОП, повністю сприяють досягненню цілей, ЗК, ФК, та ПРН.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час зустрічей з науково-педагогічними працівниками та здобувачами ВО ЕГ переконалась, що усі учасники освітнього процесу мають вільний та безоплатний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання на ОП (<http://surl.li/apgnv>; <http://surl.li/afkxb>). Наукові роботи студентів безкоштовно перевіряються на наявність плагіату спеціалізованим сервісом Unicheck.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ переконалась у безпечності освітнього простору на ОП. Так, у навчальному корпусі наявні вогнегасники, аптечки та плани евакуації. Під час зустрічей здобувачі освіти

підтвердили, що в ЧНУ працює соціально-психологічний центр, метою діяльності якого є підтримання психологічного благополуччя студентів і викладацького складу університету (<http://surl.li/ahcnu>). Під час проведення лабораторних/практичних занять а також проведення навчальних практик, здобувачі освіти проходять інструктаж з ТБ. В умовах дії карантину в ЧНУ запроваджено масковий режим та термоскрінінг. Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ переконалась, що для задоволення потреб здобувачів в університеті створено студентський простір «Екватор», існують спортивні та мистецькі секції. Перед головним корпусом університету створено локацію буккросінгу, а усі приміщення обладнані безперешкодним доступом до мережі Інтернет за технологією Wi-Fi.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЕГ переконалась, що ЧНУ забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів. Учасники фокус-груп підтвердили, що на ОП створені Viber-групи здобувачів з кураторами, представників студентського самоврядування і парламентарів (Viber-група «Парламентарі») та студентів першокурсників (Viber-група «Група студентів 21-22») та група всіх старост (Viber-група «Прямий зв'язок з деканом»). Адміністрація закладу повідомила про створений Інститут кураторства, а адміністрація факультету запевнила, що на ОП проводяться регулярні зустрічі здобувачів з деканатом. Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ переконалась в наявності великої кількості інформаційних стендів різноманітних тематик. Також для надання соціальної підтримки у ЗВО діє студентська соціальна служба (<http://surl.li/afkzb>). Здобувачі підтвердили доступність та безоплатність цієї служби.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ переконалась, що у ЗВО створені достатні умови для осіб з особливими освітніми потребами. Зокрема, перехід до головного корпусу університету спеціально оснащений для осіб з вадами зору. Біля входу наявні пандуси, а «чорний» вхід університету є безпороговим, що дає можливість особам з вадами опорно-рухового апарату безперешкодно потрапити до закладу. Позитивною практикою, реалізованою на ОП, є дублювання інформаційних табличок у холі факультету шрифтом Брайля.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

ЕГ переконалась, що в ЧНУ наявна чітка та зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій. Зокрема вони прописані у Положенні про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу у ЧНУ (<http://surl.li/afkzh>), Етичному кодексі ЧНУ (<http://surl.li/afkzj>). Усі учасники освітнього процесу під час проведення фокус-груп довели свою обізнаність у цих документах. На географічному факультеті створена та працює комісія з питань етики та академічної доброчесності (<http://surl.li/affsi>). Здобувачі освіти підтвердили, що в ЧНУ здійснюється систематичний моніторинг корупційних проявів, дискримінації, сексуальних домагань шляхом регулярного опитування студентів (анкета «Освітні проблеми в оцінках студентів» та соціологічне дослідження «Викладач очима студентів») (<http://surl.li/aflah>). Наявна скринька довіри також сприяє вирішенню конфліктних ситуацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Позитивними практиками є: 1. Наявність окремої факультетської бібліотеки з читальною залом та фаховою літературою, 2. Наявність цифрового метеокомплексу, який дозволяє проводити унікальні дослідження метеорологічного спрямування. 3. Дублювання інформаційних табличок шрифтом Брайля.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Не виявлено

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОП має розвинуту матеріально-технічну базу, що забезпечує досягнення здобувачами ЗК, ФК, ПРН, визначених ОПП. Одночасно з цим сформоване освітнє середовище є безпечним, здобувачі ВО (у тому числі і студенти з особливими освітніми потребами) мають безоплатний та безперешкодний доступ до нього. Наявність позитивних практик (в контексті вимог підкритеріїв 7.1 та 7.5), зокрема власної факультетської бібліотеки, унікального технологічного обладнання (цифрового метеокомплексу) та зразковості освітнього середовища в контексті інклюзивної спрямованості (дублювання інформаційних табличок шрифтом Брайля), а також відсутність слабких сторін обумовлює відповідність рівню А за критерієм 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Нормативним документом, яким регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП в ЧНУ є «Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» від 27 квітня 2020 року, протокол №4 (<http://surl.li/wlbc>). ЕГ переконалась, що на ОП послідовно дотримуються реалізації цього положення. Так, останній перегляд ОП був викликаний появою професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти» та одночасно з цим включав комплекс змін, запропонованих учасниками освітнього процесу. Для врахування професійного стандарту запропоновано ОК «Підприємництво і фінансова грамотність», предметно-методичної компетентності – ОК «Шкільне географічне краєзнавство». Інші зміни (<http://surl.li/apggv>) були запропоновані членами робочої групи ОП та академічною спільнотою. ЕГ переконалась, що таке оновлення ОП корелює із пунктом 3 вищезазначеного Положення.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час проведення акредитаційної експертизи ЕГ переконалась, що здобувачі освіти залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми через участь в обговоренні ОП. Так під час розробки ОП 2021 здобувачі запропонували розширити блок дисциплін вільного вибору предметами педагогічного спрямування. Органи студентського самоврядування долучаються до процедур розробки ОП через членство у Вченій раді університету, на якій відбувається затвердження ОП. Здобувачі освіти під час зустрічі підтвердили, що не рідше як 2 рази на рік проходять опитування щодо якості освітнього процесу загалом та якості викладання окремих дисциплін.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

ЕГ переконалась, що роботодавці залучаються до процесу періодичного перегляду освітньої програми (<http://surl.li/anvns>; <http://surl.li/anvoi>). До складу проектної групи, відповідальної за внесення змін до ОП входить, з боку роботодавців Куриш Н. К., заступниця директора з навчальної роботи ІППО Чернівецької обл. Також стейкхолдери є активними учасниками наукових семінарів, воркшопів (<http://surl.li/apjym> (<http://surl.li/anvqk>)). Крім того, роботодавці надають характеристики студентам під час проходження практик. Цю інформацію роботодавці підтвердили під час проведення онлайн зустрічі. Однак, ЕГ зауважила, що на ОП відсутня практика проведення опитувань роботодавців.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У ЧНУ створена Асоціація випускників (<https://alumni.chnu.edu.ua/>) та проводиться аналіз траєкторії їх працевлаштування (<http://surl.li/anvtg>), створена інтерактивна карта випускників (<http://surl.li/aflcw>). Випускники підтвердили, що долучаються до проведення занять для здобувачів. Так за участі наукового співробітника Інституту географії НАН України, к.геогр.н. О. Лейберюка проведено заняття з навчальної дисципліни «Основи географічного менеджменту та маркетингу» (<http://surl.li/apjzx>). Начальник відділу освіти, молоді та спорту Глибоцької ТГ Чубреї Ю.Г розкрив Концепцію розвитку Нової української школи на прикладі Глибоцької ОТГ (<http://surl.li/apkaf>). На ОП проводиться опитування випускників, а результатами яких, 88,9% випускників-респондентів вказали, що цілком задоволені здобутою освітою. 33,3% випускників оцінили якість своєї фахової практичної підготовки у ЗВО на високому рівнях (<http://surl.li/anvtq> <http://surl.li/anyvu>)

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У ЧНУ функціонує Центр забезпечення якості вищої освіти в Університеті та соціологічна лабораторія (<http://surl.li/afldo>). Під час проведення фокус-груп представник Центру, а також здобувачі ВО запевнили, що на ОП проводяться постійні опитування з метою виявлення недоліків освітнього процесу та вчасного реагування на них. Також фахівцями Центру проводиться постійний моніторинг ОП. Так, під час реалізації ОП виявлено обмежену можливість індивідуальної траєкторії навчання, зокрема у виборі освітніх компонентів та низький рівень залучення здобувачів до перегляду ОП. ЕГ переконала, що наведені зауваження враховані під час розробки ОП 2021.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОП проходить первинну акредитацію у 2021 році.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

ЗВО має розгалужену систему забезпечення якості, яка реалізується на кількох рівнях: 1) на рівні університету – Центр забезпечення якості вищої освіти та організації освітнього процесу (<http://surl.li/anvxh>), комісія з навчально-методичної роботи при Вченій раді та комісія з питань академічної доброчесності, правових засад діяльності та регламенту (<http://surl.li/affzr>). ЕГ переконала, що здобувачі освіти постійно беруть участь в опитуваннях, які проводить Центр та обізнані у діяльності комісії з питань академічної доброчесності. 2) на рівні факультету – методична рада, навчально-методична комісія при Вченій раді факультету, Вчена рада та рада стейкхолдерів (<http://surl.li/afldq>). Викладачі та здобувачі підтвердили свою участь у Вченій раді, а також запевнили, що на її засіданнях розглядаються питання оновлення ОП. В свою чергу, роботодавці підтвердили функціонування ради роботодавців. 3) на рівні кафедр – викладачі кафедр, навчально-методичні комісії за спеціальностями, представники у постійно діючих комісіях з питань забезпечення навчально-методичної роботи факультету; 4) на рівні здобувачів– соціологічна лабораторія університету, члени студентського самоврядування факультету (<http://surl.li/argph>). Під час фокус-груп представники студентського самоврядування підтвердили свою участь у процедурах оновлення ОП через участь в опитуваннях та членство у Вчених радах факультету та університету. 5) рейтингова комісія географічного факультету (<http://surl.li/apkfy>). ЕГ переконала, що наявна система сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильні сторони: 1. Усі учасники освітнього процесу обізнані у процедурах внутрішнього забезпечення якості освіти. 2. У ЗВО наявна багаторівнева система забезпечення якості. 3. Випускники та роботодавці безпосередньо залучені до реалізації освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони: На ОП відсутня практика анкетування роботодавців. Рекомендації: ЕГ рекомендує запровадити практику анкетування роботодавців на ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Під час реалізації ОП дотримано визначені у ЗВО процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми, із залученням до них студентів та роботодавців. У ЧНУ реалізуються процедури внутрішнього забезпечення якості, що в свою чергу сприяє формуванню культури якості на ОП. Висловлені недоліки (відсутність анкетування роботодавців) не є суттєвими та можуть бути відкориговані у досить короткі терміни. Отже, ОП повністю відповідає вимогам підкритеріїв 8.1, 8.2 та 8.4-8.7 та частково відповідає вимогам підкритерію 8.3. Загалом, це свідчить про відповідність ОП Критерію 8 за рівнем В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЧНУ основними нормативними документами, що визначають правила і процедури, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу є: Статут університету (<http://surl.li/aetsm>), «Правила внутрішнього трудового розпорядку ЧНУ» (<http://surl.li/anouj>). Також окремі аспекти прав та обов'язків учасників освітнього процесу регулюються Положеннями: «Про організацію освітнього процесу», «Про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти», «Про контроль та систему оцінювання результатів навчання студентів», «Про порядок навчання студентів за індивідуальним графіком», «Про порядок переведення, відрахування, поновлення та переривання навчання студентів» та ін. Вище згадані та інші документи знаходяться у вільному доступі на сайті університету (<http://surl.li/aeujt>). Під час проведення акредитаційної експертизи ЕГ переконалась, що усі учасники освітнього процесу ознайомлені з нормативними документами та послідовно дотримуються їх реалізації.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

ЕГ переконалась, що у встановлений термін на сайті ЗВО було розміщено проект ОП та надано можливість надати зауваження та пропозиції (<http://surl.li/anvns>). Позитивною практикою є оприлюднення на сайті порівняльної таблиці наданих пропозицій та внесених змін до ОП (<http://surl.li/anvoi>).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЕГ переконалась, що інформація про ОПП «Середня освіта (Географія)» оприлюднена у відкритому доступі на сайті географічного факультету у розділі Спеціальності та ОПП (<http://surl.li/affjb>), а її обсяг достатній для ознайомлення зацікавлених сторін.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильні сторони: 1. ЗВО має потужну нормативно-правову базу, що регулює права та обов'язки учасників освітнього процесу і є доступною на сайті. Позитивні практики: оприлюднення на офіційному сайті закладу порівняльної таблиці наданих пропозицій та внесених змін до ОП

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Не виявлено

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

У ЗВО наявні чіткі і зрозумілі правила та процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, їх послідовно дотримуються під час реалізації ОП. ЗВО своєчасно оприлюднив проєкт ОП, ОП 2021 р. та силабуси освітніх компонент в обсязі, достатньому для ознайомлення зацікавлених сторін. Наявність позитивних практик (в контексті вимог підкритерію 9.2), зокрема оприлюднення на офіційному сайті закладу порівняльної таблиці наданих пропозицій та внесених змін до ОП та відсутність слабких сторін обумовлює відповідність рівню А за критерієм 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	A
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Заставецька Леся Богданівна

Члени експертної групи

Прасул Юлія Іванівна

Захаров Олексій Олексійович